

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury



**Land art a mobiliář v botanické zahradě Bečov nad
Teplou**

Bakalářská práce

Autor práce: Lucie Juračková

Obor studia: Zahradní a krajinářská architektura

Vedoucí práce: Ing. Jindřich Vaněk

© 2020 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Land art a mobilář v botanické zahradě Bečov nad Teplou" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor(ka) uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 17. 07. 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jindřichu Vaňkovi za odborné vedení a pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Land art a mobiliář v botanické zahradě Bečov nad Teplou

Souhrn

V bakalářské práci s názvem Land art a mobiliář v botanické zahradě Bečov nad Teplou jsme se zaměřila na inventarizaci prvků land artu a mobiliářů konkrétní botanické zahrady. Cílem práce je vytvořit ucelený přehled o využití mobiliáře a land artu v botanické zahradě v Bečově nad Teplou z pohledu krajinářské architektury. Teoretická část se zaměří na obecné informace k danému tématu a rozebrání aspektů, které je nutné řešit při návrhu. Pro kontext práce je třeba nahlédnout do historie a současnosti umění v krajinném prostoru. Bude třeba dále popsat funkční a estetickou stránku vybraných subjektů. Na základě zmapování mobiliářového vybavení zahrady vznikne aplikovaný projekt - návrh mobiliáře.

Klíčová slova: mobiliář, land art, botanická zahrada, krajinná architektura, Bečov nad Teplou

Land Art and mobile equipment in the Botanical Garden Bečov nad Teplou

Summary

In my bachelor thesis called Land art and furniture in the botanical garden Bečov nad Teplou we focused on the inventory of elements of land art and furniture of a specific botanical garden. The aim of this work is to create a comprehensive overview of the use of furniture and land art in the botanical garden in Bečov nad Teplou from the perspective of landscape architecture. The theoretical part will focus on general information on the topic and analyze aspects that need to be addressed in the design. For the context of the work it is necessary to look into the history and present of art in the landscape space. It will be necessary to further describe the functional and aesthetic aspects of selected subjects. Based on the mapping of the garden furnishings, an applied project - design of the furnishings - will be created.

Keywords: furniture, land art, botanical garden, landscape architecture, Bečov nad Teplou

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíl práce.....	9
3	Literární rešerše.....	10
3.1	Aspekty Bečova nad Teplou	10
3.1.1	CHKO Slavkovský les	10
3.1.2	Krajinný ráz Bečovska	10
3.1.3	Historický vývoj a popis města	12
3.1.4	Plošné výrazné a významné prvky Bečova	13
3.1.4.1	Hrad	13
3.1.4.2	Zámek	14
3.1.4.3	Zámecké zahrady a park	15
3.1.4.4	Relikviář svatého Maura	15
3.2	Bečovská botanická zahrada	17
3.2.1	Historie a vývoj	18
3.2.1.1	Beufort Spontin a Jan Ferdinand Koditek	18
3.2.1.2	Poválečné období	18
3.2.2	Současnost	19
3.2.2.1	Obnova zahrady po roce 1945.....	19
3.2.3	Významné prvky zahrady.....	20
3.2.3.1	Alpinum.....	20
3.2.3.2	Korunní rybník	21
3.2.3.3	Bioferrata	22
3.2.3.4	Dětské hřiště	22
3.2.3.5	Flora	23
3.2.4	Dřevěné sochy jako prvky land artu	23
3.2.4.1	Vita Václav Gatarik.....	24
3.3	Landart	25
3.3.1	Definice a význam	25
3.3.2	Vznik.....	25
3.3.3	Hlavní představitelé landartu	26
3.3.3.1	Robert Smithson	26
3.3.3.2	Andy Goldsworthy	27
3.3.3.3	David Nash	28

3.3.4	Landart v českém prostředí	29
3.3.4.1	Ivan Kafka	29
3.3.4.2	Zorka Ságlová	30
3.4	Mobiliář	31
3.4.1	Veřejný prostor	32
3.4.2	Mobiliářové prvky v botanické zahradě v Táboře	32
4	Projektová část	35
4.1	Koncept.....	35
4.1.1	Vývoj	36
4.2	Materiálová skladba a konstrukce	39
	39	
4.3	Metodika Výkres a vizualizace	40
5	Diskuze	43
6	Závěr	44
7	Literatura.....	45
7.1	Internetové zdroje.....	49
7.2	Obrázky.....	51
8	Samostatné přílohy	I

1 Úvod

Umění ve veřejném prostoru představuje mnoho forem a může být velmi rozmanité. Ve městech či přírodě jsou prvky tohoto umění časté, ale společnost spatřuje největší důležitost ve využití, estetice, naučnosti či krajinnotvornosti daného prostředí. Umělce zabývající se tímto směrem naplňuje tvorba, tím že dává určitou svobodu a možnost vyjádření svých pocitů a myšlenek. Ačkoli žijeme v době, která tlačí na komerční využití umění, tak si land art zachovává od 60. let směr jednoduchosti a nenáročnosti z hlediska finančních prostředků. Jedinými omezujícími parametry jsou představivost a zkušenost člověka, s ohledem na využití prostoru v přírodě nebo také intravilánu.

Stejně jako řada dalších uměleckých směrů se také land art rozvíjí. Z počátku byly využívány pouze typické přírodní materiály. Nyní se ale setkáváme také s kovy a plasty. Přes to vždy land art klade důraz na splynutí v daném prostředí. Právě harmonie a citlivé zasazení do daného prostředí je pro toto umění nejdůležitější. Se stále vyššími nároky na umění, jako takové, vznikají díla, která jsou multifunkční na úkor pozitivního vlivu prostoru jako celku.

Díky popularizaci landartu, která je způsobena mimo jiné také rozvojem komunikačních portálů, kde jsou sdíleny tisíce příspěvků zabývajících se tímto uměním. Nejen komunikační technologie ale také ekonomická nenáročnost způsobuje, že tento směr má mnoho svých příznivců. Dalším možným vlivem rozvoje tohoto směru lze spatřit ve zvýšeném zájmu společnosti o ochranu přírody a životního prostředí. Land art může působit v současné moderní době jako „popularizátor“ přírody jako takové.

Kromě landartu má umělec možnost využít jako další formu k vyjádření svých pocitů a myšlenek, také mobiliář, který se v mnoha aspektech podobá výše uvedenému směru s tím rozdílem, že mobiliář je daleko více zaměřen na praktické využití a funkčnost hlavně v intravilánu měst a obcí. Obecně mobiliáře z celkového hlediska mohou přispívat k celkovému pozitivnímu využití nejen městského prostředí s ohledem na estetiku, která je v souladu s daným prostředím.

Vzhledem k dynamicky rozvíjející se společnosti se toto umění bude i nadále rozvíjet, čím může být spojeno s dalšími uměleckými směry nebo být daleko více propojeno s praktickým využitím v různých směrech.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je vytvořit přehled historie a celkový popis botanické zahrady Bečov nad Teplou. Zjistit její vývoj od doby založení až po současnost. Zdokumentovat a analyzovat současný stav mobiliáře a land artu. Nastínit definici uživatelských potřeb a funkční východiska mobiliáře. Aplikovaným projektem bude návrh mobiliáře, jeho grafické zobrazení a umístění v botanické zahradě.

3 Literární rešerše

3.1 Aspekty Bečova nad Teplou

Specifika krajiny Bečovska spočívají v historicky kulturním dění na jeho území. Máme zde možnost nahlédnout do míst oplývané přírodou s nejrůznějšími druhy ohrožených rostlin i živočichů. Proplétají se zde ojedinělé krajinné prvky s doklady několika staletí kontinuální kulturní činnosti člověka. Pro oblast Slavkovského lesa je charakteristická kopcovitá krajina s hlubokými údolními a pahorky pokrytými hustým lesem a rozptýlenou zelení, výskytem skalisek a vývěrem studených mineralizovaných pramenů. (Chaloupka et al. 2009)

3.1.1 CHKO Slavkovský les

Nejzápadněji umístěná krajinná oblast s rozlohou 64 000 hektarů nese název Slavkovský les. (WIESER et. al. 2006) Z geomorfologického hlediska se Krušnohorská soustava rozděluje na dvě části. Větší část zaujímá Slavkovský les a menší na jihovýchodě Tepelskou vrchovinu. Okraje Tepelské vrchoviny sahají na území pánevní oblasti a Doubravských hor. (RUBÍN 2003)

Nevyšší bod Slavkovského lesa, který budí zájem svým horským charakterem lesnatého hřbetu, nalezneme nad Mariánskými Lázněmi a Lázněmi Kynžvart. Jedná se o hory s názvem Lesný s výškou 983 m a Lysinú s výškou 982 m. Tato oblast má zejména vrchovinný charakter s extenzivně obhospodařovanými pláněmi. Velký význam mají údolí řek a potoků, které také prosperují okolní přírodě svojí krajinotvorbou. Nejvyšší hodnotu tvoří svojí přírodní estetikou a krásou kaňonovité údolí řeky Ohře mezi Loktem a Karlovými Vary se známými Svatošovskými skalami, které nalezneme na naučné stezce z Doubí. (RUBÍN 2003)

Další ojedinělostí této oblasti je údolní osa řeky Teplé. Ta téměř od samého pramene až do ústí řeky Ohře v Karlových Varech náleží Slavkovskému lesu. Na této řece můžeme pozorovat jak se proplétá s místními komunikacemi, které jsou důsledkem historicky přetvářené krajiny. (RUBÍN 2003)

3.1.2 Krajinný ráz Bečovska

V roce 2015 bylo město Bečov nad Teplou a jeho celé okolí prolášeno krajinnou památkovou zónou Bečovsko. Území se vyznačuje vyvíjející se krajinotvorbou napříč historií a její proměnlivostí v důsledku velkých změn za krátký čas. (Zeman 2017) Krajinný ráz byl utvářen postupně v napojení na činnost člověka, především dle Zeman (2017) ve středověku s vazbou na vývoj hradu a zámku (Chaloupka et al. 2009).

Dále velmi zajímavý vliv měla druhá polovina 19. a začátek 20. stol., kdy započala první vlna rozmachu lázeňství a turistiky. Majiteli bečovského panství byli v této době Beafort-Spontinové, kteří se významně podíleli na utváření podoby tehdejšího Bečova. Turistické hnutí podpořili především hoteliéři úpravami turistických ploch v okolí svých hotelů např. zřízení chodníků pro pěší turisty. (Chaloupka et al. 2009)

Důkazy o duchovním vyžití nalezneme nejen skrze ikonografických podkladů z historie, ale i pozůstatků v podobě křížů a jejich nápisů na kamenitém podkladu podél cest. (Zeman 2017)

Za bezesporu nejpůsobivější a nejkrásnější osou samotné krajiny tvorby Bečovska se od středověku považuje pohled z cetra města na šibeniční vrh s popravištěm. (Zeman 2017) Vrchol šibenice je umístěn na výrazném skalnatém kopci (629 m n.m.) cestou z Bečova do Chodova a dále směrem na Teplou. Dříve neolesněná část se skalnatými výběžky na příkrých svazích byly hlavní dominantou bečovského okolí (Bystrický et. al. 2003). Nyní dle Bystrický et. al. (2003). je území porostlé jehličnatým lesem, na jehož vrchol vede naučná stezka s informačními tabulemi (Chaloupka et al. 2009), které informují návštěvníky o dějepisném kulturním dění města Bečova. (Zeman 2017). Spolu s naučnou stezkou na šibeniční vrch bylo na území krajinné památkové zóny turisticky zpřístupněno hned několik naučných tras, tzs. Panoramatické stezky s označením KČT, které mají lidem nabídnou plnohodnotný zážitek z procházky. (Chaloupka et al. 2009)

Kilometr jižně od Bečova v amfibolitových horninách vyhloubila řeka kaňonovité údolí s několika zaklesnutými meandry. Dle Chaloupka et al. (2009) je údolí řeky a potoků poměrně členité. Díky této členitosti tvoří malebnou scenérii příkrými lesními svahy a četnými skalisky. (RUBÍN, 2003) Krajina Bečova nad Teplou tak dokázala udržet svou zachovalost bez významných stavebních změn, jelikož skalnaté stráně a úzké strmé cesty nedovolily využití těžké techniky v rámci hospodářského zužitkování. (Zeman 2017)



Obr. 1 - Krajinná památková zóna Bečovsko (dostupné z: <https://en.mapy.cz/zakladni?x=12.8409147&y=50.0789602&z=13&source=area&id=139350&gallery=1>)

3.1.3 Historický vývoj a popis města

Na místě, kde se nyní rozkládá město Bečov nad Teplou vedla významná stezka směřující Žlutic do Chebu. (Drhovský et al. 2003) Nejprve na obchodní křižovatce vznikla ve 13. století osada s celníci. Dle (Zeman 2017) byla celnice založena na nejvyšším bodě skalního ostrohu v místě, kde se nyní rozlehlá kostelní okrsek. Koncem 13. a začátkem 14. století byl pán z Oseka vybudován hrad. (Drhovský et al. 2003) Prvoplánově sloužící jako ochranný prvek této cesty, později jako správní středisko panství zahrnující velkou část Slavkovského lesa. (Zeman, 2017) Hlavní prioritou osady a okolí byla těžba cínu, která nesla celoevropský význam a přispívala zdejšímu kraji hospodářský rozkvět. (Drhovský et al. 2003).

Postupem času se osada kulturně i kvantitavně začla rozvíjet a nabývala tak městského charakteru, jehož první zmínky jsou datovány v roce 1387(Zeman, 2017)V roce 1399 dle Zeman (2017) bratři Boreš ml. A Boreš nejml. Z Rýzmburka vytvořili práva, které umocnily vytvoření městečka. Rýzmburkové byli vlastníci hradu a panství až do roku 1407, poté ho prodali dle DAVID & SOUKUP (1997) Házmburkům. V roce 1411 patřilo město hlavním nepřátelům husitů a to pánům z Plavna. (DAVID & SOUKUP, 1997)

Jejich spory vyvrcholily roku 1430, kdy byl hrad dobyt husickým hejtmanem Jakoubkem z Vřesovic. V té době bylo panství v opatrovnictví Erkingra ze Seinsheimu, který využil hrad jako bitevní pevnost pro svou posádku. Po svém neúspěchu, kdy byl hrad vypálen, prodal Bečov svému zeti. Ten ho ovšem předal zpátky pánům z Plavna. Od rou 1482 zajistil Jindřich III. Pro Bečov další privilegia a městečko tak akreditoval na město s vůdčí osobností purkmistrem. (Zeman, 2017)

Páni z Plavna prodali panství roku 1495 Pluhům z Rabštejna. Ti nadále prováděli intenzivní těžbu na území Slavkovského lesa i přímo v oblasti Bečova. Těžil se ve větší míře cín, stříbro, olovo, měď a méně pak zlato (Zlatý bor, Zlatý potok). (Zeman, 2017) Hlavní těžební prioritou byla těžba cínu, která přinesla městu prosperující hospodářský rozkvět. Díky důlním peněžním výnosům proběhla v letech 1502-1547 přestavba hradu. (DAVID & SOUKUP, 1997) Vznikl tak renesanční trakt tzv. Pluhovský palác. (Zeman, 2017)

Slavné období vzestupu města a rodu Pluhů z Rabštejna končí v roce 1547, z obav o bohactví z těžby se Kašpar Pluh rozhodl postavit se do čela českého stavovského povstání proti Ferdinandu I., které ovšem skončilo neúspěchem. Po emigraci Kašpara Pluha z Rabštejna upadlo panství do rukou císaře, které město dával čas od času do zástavy. Dle(původce) si císař však ponechal ve svém vlastnictví bohaté doly, které sounáleží Slavkovskému lesu a ptoto tento les je znám i pod názvem Císařský les (Kaiserwald). (Zeman, 2017)

Velký dopad na město a jeho hospodářský rozmach měla třicetiletá válka. Poté co město roku 1621 vyhořelo, postihla obyvatele v dalších letech morová epidemie. Hrad byl dobyt a znovu opraven, ale k úplné obnově už nedošlo. Důsledkem ztracené funkce panského sídla zůstal pouze jako skladiště. (DAVID & SOUKUP, 1997)

Roku 1624 bylo město pod nadvládou Questenberků. Změna nastala až v roce 1752, kdy císařovna učinila prohlášení, vzdala se tak korunních práv a Bečov padnul do rukou Kounicům. (drhovský) Za jejichž doby byla postavena pozdně barokní zámecká budova s mostem a baštou se zaklenutou kupolí. Došlo i k velké přestavbě domů a město postuůně nabývalo barokního stylu. (DAVID & SOUKUP, 1997)

V roce 1813 belgický vévoda Friedrich Beafort-Spontin koupil celé panství. V době jejich vlády v 19. století došlo k rozmachu silniční a železniční dopravy. Byly budovány nové silnice směrem na Plzeň, Karlovy Vary a Mariánské Lázně, které se zachovaly dodnes. (Drhovský et al. 2003) Železniční tratě byly propojené z Bečova do Rakovníka a z Karlových Varů přes Bečov do Mariánských lázní, dále pak z Bečova na Horní Slavkov a Locket. (DAVID & SOUKUP, 1997) V 70. letech 19. století započalo bourání staveb okolo řeky pod hradem, kde později vznikl dle návrhu Josefa Zítka park. (Drhovský et al. 2003)

Díky spolupráci Beufortů s nacisty bylo panství na konci 2. světové války rozděleno do vlastnictví různým majitelům. Až roku 1969 padlo celé zámecké a hradní území do rukou plzeňského památkového ústavu. Ten zřídil úplnou rekonstrukci a zpřístupnil tyto prostory i veřejnosti, která měla možnost k vidění výstavu západočeské gotiky a později instalaci celé zámecké expozice s relikviářem sv. Maura.

3.1.4 Plošné výrazné a významné prvky Bečova

3.1.4.1 Hrad

Hrad v Bečově je společně se zámekem a botanicou zahradou největší chloubou města. Majestátní komplex hradu se nachází na vysoké skále uprostřed údolí nad řekou Teplou (Drhovský et al. 2003). Začátek osídlení se datuje už v raném středověku. Hrad, který se nachází na nynějším místě se poprvé připomíná roku 1314 v souvislosti s českou kolonizací (Drhovský et al. 2003), ale první spolehlivé písemné zmínky jsou v listině až z roku 1349 držené pány z Oseka. První významné přestavby se vážou k padesátým létům 14. století, kterou zahájili bratři Boreš IV. a Slavek jakotožto přední diplomaté Karla IV. (Girsa, 2009)

Jádro hradu bylo založeno na temeni ostrožny a tvořila ho válcová věž a dvoudílný gotický palác. Na samotném vrcholu skály byl postaven donjon. V roce 1356 byl vystaven další s kaplovou věží, který propojoval spojovací křídlo. V poslední čtvrtině 16. století bylo spojovací křídlo vyzdvihnuto o další patro v rámci renesančních úprav budov hradu. (Girsa, 2009) Celek komplexu byl chráněn opevněním a hlubokým příkopem přetínající skalnatý hřebet. (Drhovský et al. 2003),

V roce 1495-1547 bylo bečovské panství v majetkem Pluhům z Rabštejna. Bylo to období velké slávy a bohactví. V roce 1502-1547 prošel hrad velkou přestavbou a v této podobě se v hlavních rysech zachoval dodnes. (Girsa, 2009)



Obr. 2 – Hrad v Bečově nad Teplou a přilehlé objekty
(dostupné z: <http://previous.npu.cz/becov-obnova-hradu/>)

3.1.4.2 Zámek

Barokní zámek je nedílnou součástí komplexu historických budov v Bečově. Byl vystavěn kolem roku 1750-1753 v těsné blízkosti hradu. Velkou dominantu tvoří osmiboká věž. (Girsa, 2009)

Po druhé světové válce sloužil zámek jako škola. Roku 1969 získal celý komplex plzeňský památkový ústav a pomalu se začalo s rekonstrukcemi. Roku 1813 zakoupil bečovské panství belgický vévoda Friedrich August Beaufort – Spontin. Rod Beaufortů zůstal v Bečově až do roku 1945. (Girsa, 2009)

Syn Friedricha Augusta Alfred Beaufort Spontin roku 1838 zakoupil od církve v Belgii relikviář svatého Maura. V této době se v Bečově opravoval zámek a zvažována byla i rozsáhlá romantická úprava středověkého hradu. Původní plán, ve kterém bylo plánováno propojení hradu s barokním zámekem, vypracoval architekt Josef Zítek. Z důvodu velké finanční náročnosti byla upravena jen zámecká kaple. (Girsa, 2009)

Mimořádný zájem veřejnosti vzbudil v roce 1985 nález románského relikviáře svatého Maura ve zdejší hradní kapli. V roce 1996 byl veřejnosti zpřístupněn zámek s terasami, součást areálu hradu a zámku, první národní kulturní památky v Karlovarském kraji. (Girsa, 2009)



Obr.3 – Státní hrad a zámek Bečov (zdroj: <http://www.zamky-hrady.cz/1/becov.htm>)

3.1.4.3 Zámecké zahrady a park

K zámku v barokním slohu patřila neodmyslitelně i zahrada. Projektování zámecké zahrady v Bečově a následné zřízení schvaloval tehdy vládnoucí hrabě Adam Questenberk. v roce 1724. Vzorem projektu byla v té době velmi proslavená kaskádovitá zámecká zahrada ve Valči. Proto byl na tento projekt povolán sám valečský zahradní architekt Jan Kryštof Thiele s nápomocným tamním zahradníkem. Horní zahradě se nazývalo „Kreuzgartl“ (křížová zahrádka) podle skřížených cest. (ZEMAN, 2017)

Díky balustrádám a schodišti jsou zahrady výškově členěny do šesti teras. Vznikají tak nádherné prostory s charakteristickým výrazovým prvkem vody, jak ve statické, tak dynamické formě a symtericky tvarované rostliny do ornamentů. (ZEMAN, 2017) Z původních barokních bazének byly vytvořeny nové, které jsou jimi inspirovány a v podstatě kopírovány. V dalších letech v prostorách nejnižší terasy, kde dříve působil pivovar a skleníky, byl vybudován v barokním stylu i samostatný bazén s lekníny. (Drhovský et al. 2003)

Dle ZEMAN (2017) na přelomu 19. a 20. století za vlády Beaufort-Spontinů vzrostl zájem o zahradní a krajinářskou architekturu. (Drhovský et al. 2003) Důkazem toho je vytvořený park, který nechali zhotovit pod hradem v zákrutu řeky Teplé, vybouráním velké části podhradí. Zde nechali pláň osázet dřevinami a vytvořením cestiček vzniklo částečné propojení i s hradem. Jelikož byl prostor velmi stinného charakteru a dřevinám se nedostávalo potřebné péče, nepovedlo se vypěstovat kvalitativně hodnotné stromy. (Drhovský et al. 2003)



Obr. 4 – Zámecké zahrady a park (dostupné z: <https://botany.cz/cs/becov-nad-teplou/>)



Obr. 5 – Zámecké zahrady a park (dostupné z: <https://botany.cz/cs/becov-nad-teplou/>)

3.1.4.4 Relikviář svatého Maura

Město Bečov se může pyšnit vlastnictvím velké cenosti evropského rozsahu. Dle podkladů z knihy POKORNÝ (2008) se jedná o románský relikviář sv. Maura zhotovený roku 1021 benediktýnským klášteřem na území dnešní Belgie (Drhovský et al. 2003). Cena této dřevěné schránky zdobena zlatými plastikami a emaily je těžko spočítatelná (POKORNÝ,

2008). Jsou v ní uloženy vzácné ostatky těla sv. Maura, sv. Apolináře, sv. Timoteje a sv. Jana Křtitele. (Prachař, 2016)

Během doby, kdy panovala francouzská revoluce byl benediktýnský klášter zrušen a zdevastován. Ovšem relikviář byl schován v tamním kostele, kde upadl v zapomnění. Další léta padla finanční krize, proto se duchovní správa rozhodla relikviř prodat. Této šance o vlastnictví se přihlásil Alfréd de Beaufort, který následně relikviář koupil za 2500 franků. Dílo předal k opravě a převezl do Bečova. (Drhovský et al. 2003)

Díky aktivní spolupráci s fašisty, byli Beufortové nuceni odejít z Bečova a relikviář ukryt pod záminkou návratu do města. Což se ovšem nestalo a relikviář zůstal ležet přes 40 let v nepříznivých podmínkách do doby, než byl znovu objeven a zrestaurován. Tomu však předcházely různé komplikace do které se zapojili i kriminalisté. Na rozsáhlých restaurátorských opravách se podílelo kolem 60 těch největších českých i zahraničních specialistů v oboru. (Drhovský et al. 2003) Dnes máme plně zrekonstruovaný relikviář k nahlédnutí v podhradí bečovského zámku. (POKORNÝ 2008).

„Relikviář sv. Maura je tumbového typu, dlouhý 138,5 cm, vysoký 64,5 cm, široký 42 cm. Je tvořen dubovým jádrem, v němž jsou ve zvláštních váčcích uloženy vlastní relikvie. Dubové jádro je pokryto zlatnickou výzdobou. Její podstatu tvoří plastické sošky z pozlaceného tepaného stříbrného plechu. Čelní strany zaujímá soška Krista v žehnající přísné poloze se sv. Maurem. Po bocích je rozmístěno 12 apoštolů. Střechu relikviáře zdobí dvanáct velkých reliéfů, popisující výjevy ze života sv. Maura a životní příběhy sv. Jana Křtitele.“ (Drhovský et al. 2003)



Obr. 6 – Relikviář sv. Maura (dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/relikviar-svateho-maura-hrad-zamek-becov-pamatka-hapticka-kopie-belgie-florennes.A190114_450693_vary-zpravy_ba)



Obr. 7 – Detilní pohled na Relikviář sv. Maura (dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1004521-relikviar-sv-maura-prevezla-urna-na-prazsky-hrad>)

3.2 Bečovská botanická zahrada

Bečovská botanická zahrada se nachází nedaleko říčního zákrutu řeky Teplé v blízkosti vlakového nádraží. Její historie započala při vzniku Beaufortského alpina mezi lety 1918-1935 pod vedením Heinricha Beaufort – Spontina a jeho zahradníkem Johanem Koditkem. Na území nynější botanické zahrady bylo tenkrát vyhotoveno jedno z velmi unikátních děl zahradní a krajinářské architektury. (Chaloupka et al. 2009)

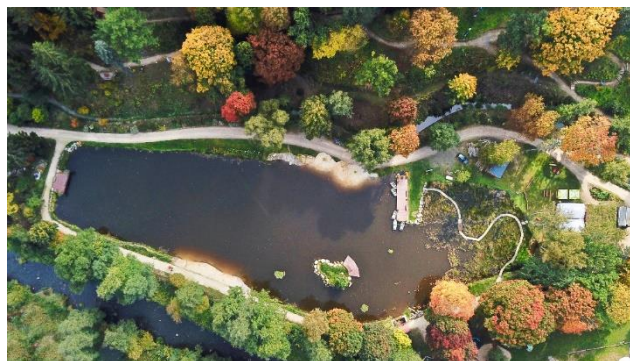
Zahrada vznikla v místech dřívějších obecních pastvin, na skalnaté stráni, kolem původně rybochovného rybníka. Jedním z impulzů vzniku sbírkové zahrady byl i sňatek dědice bečovského panství Heinricha Beaufort-Spontin s Marií-Adelheid Silva-Tarouca (1886–1945), což byla dcera Arnošta Emanuela Silva-Taroucy (1860-1936), vynikajícího dendrologa, zahradníka a zakladatele zámeckého parku v Průhonicích. Právě průhonický park se stal inspirací bečovské zahradě. Poté co hrabě Silva-Tarouca prodal průhonické panství státu, se výraznou měrou podílel právě na budování Bečovské botanické zahrady rozdělené na skleníkovou část v zahradnictví, Beaufortské alpinum, Rybníční zahradu, Alpskou louku, sad i plochy pro lesnický výzkum. Původně měla zahrada rozlohu 19 hektarů. (ŠINDELÁŘ 2018) Do roku 1945 byla zahrada pod intenzivní péčí, expozice byla zvelebována a doplněna rostlinami (ŠINDELÁŘ 2018), které reprezentovaly různé světadíly (Chaloupka et al. 2009). Po roce 1945 nastaly poválečné změny (ŠINDELÁŘ 2018), došlo k devastaci celé sbírky a jejímu zániku. (ŠINDELÁŘ 2018),

Od roku 2005 se nezisková organizace 23/02 ZO ČSOP BERKUT pod vedením Jiřího Šindeláře pokusila o její záchranu a obnovila tak po náležitých terénních pracích a úpravách novou botanickou zahradu, do které po sléze byl umožněn i přístup veřejnosti. (Chaloupka et al. 2009) Zahrada se může pyšnit nejen svou expozicí listatých a jehličnatých dřevin, tyčící se na místě bývalé Beaufortské skalky, ale také genofondovým sadem obnovených starých okrajových odrůd ovoce, zaměřeným na jabloně, třešně, višně a hrušně. (ŠINDELÁŘ & SOCHROVÁ, 2020) Mimo jiné jsou v zahradě dochované i velmi vzácné dřeviny, jako je například korkovník amurský, významný díky panu Koditkovi a jeho titulu „Strom hrdina České republiky“. (Chaloupka et al. 2009)

Areál zahrady slouží nejen k naučné formě, ale návštěvník zde najde i zábavu a relax. Dřevo z náletových a popadaných dřevin bylo využito pro tvorbu můstků, prolézaček a dalších atrakcí. (Halla, 2017) Součástí komplexu je i vytvořená první česká bioferrata, která je určena jak pro aktivní horolezce, tak i pro rekreační sportovní návštěvníky. (VSL, 2014) Krásnou atmosféru dokáže vytvořit i návštěva vyhlídek a altánů umístěných nad údolím, nebo zajímavé meditační koutky. Relax nacházíme i na břehu Korunního rybníka na písčivé pláži s možností koupání i zapůjčení loďky. (Halla, 2017)



Obr. 8 – Bečovská botanická zahrada
(dostupné z:
<https://www.becovskabotanicka.cz/>)



Obr. 9 – Pohled areál Bečovské
botanické zahrady s Korunním
rybníkem (dostupné z:
<https://www.becovskabotanicka.cz/>)
<https://www.becovskabotanicka.cz/>

3.2.1 Historie a vývoj

3.2.1.1 Beufort Spontin a Jan Ferdinand Koditek

Počátkem 19. bylo panství Bečova v rukou šlechtické rodiny Beaufort-Spontin původem z Belgie. (ŠINDELÁŘ, 2018)

JUDr. Jindřicha Beufort Spontin a jeho žena přispěli k výraznému zásahu do zahradně architektonické sféry. Částečně podle plánů architekta Zítka byl postaven komplex terasových zahrad, dále hradní park, zahrada u Komtesvilly a především Alpinum. V dobových dokumentech můžeme nalézt toto území dnešní botanické zahrady pod názvem Teichgarten. (ŠINDELÁŘ & SOCHROVÁ, 2020)

Celou dobu po boku Jindřicha Beufort Spontina pracoval vrchní zahradník Jan Koditek, který má největší podíl z celého zahradně krajinářského dění v Bečově (ŠINDELÁŘ, 2018). Narodil se 24. února 1874 v Polsku a zemřel roku 1940. Byl synem panského zahradníka což potvrzuje jeho náležité dovednostní a vědomostní předpoklady pro svou práci zahradního architekta. V roce 1911 si v Bečově vzal svou druhou ženu. Doklady o jeho začínající působnosti ve městě nejsou však zámé. (ŠINDELÁŘ 2020)

Jindřicha Beufort Spontin nechal na počest této slavné osobnosti vybudovat kamenný pomník, který je dodnes uchován přímo v bečovské botanické zahradě, lidem tak připomíná jeho zásluhy na vzniku zahrady dodnes.

3.2.1.2 Poválečné období

Před počátkem 2. světové války byla sbírková zahrada jednou z nejpopulárnějších v Čechách se zaměřením na dřeviny, trvalky a skalničky. Bylo jí dopřáno intenzivní péče, která byla viditelná na její prosperitě. Bohužel válečný stav vše zastavil a ze zahrady se stala pouhá rozkradená a opuštěná pláň. (ŠINDELÁŘ 2018) Po roce 1945 veškeré vlastnictví Beaufortů padlo do rukou Československému státu. V místě zahradnictví byl vybudován komunální

podnik, který sloužil jen krátce a poté zanikl, nahradilo ho výrobní družstvo s dílnami a halami. Na budoucnost zahrady s Alpinem padla nejistota. (ŠINDELÁŘ 2007)

Po odchodu baufortských zahradníků začla zahrada chátrat a zarůstat. Místo navštěvovali pouze botanici a dendrologové za účelem výuky, kteří jako jedni z mála měli v povědomí bohatost sbírek rostlin. Až do konce 70. let probíhalo rabování a rozkrádání vegetace celé zahrady. (ŠINDELÁŘ 2007)

Nový začátek přišel s rokem 2005, kdy se o obnovu pokusil ZO ČSOP BERKUT. (ŠINDELÁŘ 2007) Trvalo 7 let, než se podařilo zahradu vrátit do stavu, kdy bylo možné tyto prostory zpřístupnit i veřejnosti a později i udělit členství v Unii botanických zahrad ČR. (MAREŠOVÁ 2016)

3.2.2 Současnost

3.2.2.1 Obnova zahrady po roce 1945

Hlavním aktérem v obnově bečovské zahrady je nezpochyby Jiří Šindelář, který už v osmdesátých letech navštěvoval zahradu i jakožto student zahradní a krajinářské architektury. Stav, ve kterém se tehdy zahrada nacházela by se dala přirovnat pusté džungli. Vše bylo zarostlé nálety a po stezkách křižující bývalou zahradu nebyly stopy. Nejčastěji se vyskytovaly na stráních jasany s javory a smrky v nejnižších částech se nacházely vrby, olše a střemchy. Veškerý prostor zahrady byl natolik pustý, že nebylo možné návštěvy přes léto, kdy dřeviny nabývaly objemu svým olistěním. (Hruška, 2014) Krasnou rostlinou a dřevinou scénérii doplnily prvky land artu sochaře Václava Gatarika. (Soukup, 2011)

Rekonstrukce započala odstraněním náletových dřevin, popadaných stromů a invazivních rostlin, poté bylo možné, zde vybudovat prvotní zázemí. Díky zachovalým dobovým fotografiím se dohledaly místa, kde se části sbírkové zahrady nacházeli a mohla tak být započata obnova “ztracené zahrady“. Pokračovalo se i realizací cest a pešin, instalací mobiliářů jako byly vyhlídky, altány s posezením a výukovým zařízením. Rekonstrukci dostali i vodní prvky a to vodní náhon s Korunním rybníkem a Mariinou studánkou. Doplněn a obnoven byl i sad starých genofondových odrůd ovoce. (ŠINDELÁŘ, 2018)

V roce 2011 postihla Bečov ničivá vichřice, ta zanechla škody především v botanické zahradě. Bylo zničeno až patnáct vzrostlých stromů, které narušily celkovou kompozici zahrady. Velkou ztrátou byl i pád vzácné jedle ojiněné na postavený srub s mostem. Následkem tohoto nekčekaného přírodního živlu přibýlo pracovníkům zahrady mnoho pracet a zbrzdilo tak celou rekonstrukci. (Soukup, 2011)

Slavnostní otevření zahrady pro veřejnost proběho v roce 2012. (ŠINDELÁŘ & SOCHROVÁ, 2020) O rok později zastupovala Karlovarský kraj v celorepublikové soutěži Má vlast cestami proměn, kde vyhrála ocenění Nejkrásnější proměna České republiky 2013. V roce 2014 zahrada zvítězila znovu ve velké konkurenci mezi několika sty nominovaných a převzala cenu Grand prix. (Šindelář, 2018) Ovšem velkým zlomovým okamžikem bylo v roce 2014 přijetí zahrady do Unie botanických zahrad ČR. (Hruška, 2014)

Tímto sbírka ocenění nekončí a v roce 2016 převzala ještě prvotní umístění v soutěži Srdce pro region 2016 (ŠINDELÁŘ, 2018) Přes všechna tato prestižní ocenění se však musí

poukázat na ojedinělost zahrady, která jako jediná z českých botanických zahrad funguje bez dotací kraje, města nebo sponzora. (Hruška, 2014)

3.2.3 Významné prvky zahrady

Zprvu byla zahrada rozdělena na dvě charakterově odlišné působiště. Tři části strmě stráně nesly název dle umístění Vodere Berganlage (přední zahrada ve svahu) , Mittlere Berganlage-Alpinum (střední zahrada ve svahu) a Rückwärtige Berganlage (zadní zahrada ve svahu). Mezi mlýnským náhonem a řekou na rovinném území se nacházely okrasné rostliny – Ziergarten a užitkové-Nutzgarten. Dle dochovaných spisů pana Kodítka mělo dojít kroku 1931 osázení Alpské louky vysokohorskými rostlinami v přepočtu 200-300 kusů, dodnes její přená poloha není známa. (BARTOŠ at. al. 2016)

Druhé definované území s rozlohou 0,6208 ha u vstupu do reálu zaujímal zeleninová zahradu s pařeništi a bramborovým polem. Poté na těchto místech bylo vybudováno zahradnictví, které navíc obsahovalo lesní školku, plochy pro pěstování trvalek a alpinek. Dle kreseb můžeme určit působení nezachované okrasné reprezentativní zahrady umístěné u vstupu. Zahradnictví se rozprostíralo až k části Korunního rybníka u kterého byl možný vstup na alpinum. Dnes prostor bývalého zahradnictví spadá do vlastnictví výrobního družstva Elektro. (BARTOŠ at. al. 2016)

3.2.3.1 Alpinum

Alpinum je prvek používaný především v sadovnictví a zahradní architektuře. Jedná se o seskupení rostlin vysokohorského typu a bylinného charakteru na uměle vytvořené skalní scénérii ve svahu.

Historie bečovského alpina započala v roce 1925 odkoupením neúrodného svažitého území. (BARTOŠ at. al. 2016) V zahradě došlo k přesunu až 7000 m³ tamní horninové půdy, jež byla využita nejen k výstavbě alpina, ale i k vytvoření cest, schodišť, odpočívadel a sbírkové zahrady. Nejprve byly zakoupené rostliny 1 rok obstarávány a rozmnožovány ve sklenících. Samotné výsadby do alpina započaly v roce 1927, kdy byla přikoupena další část svahu. (ŠINDLÁŘ, 2007) Za účelem kodítkových plánů stálo vytvoření daleko honosnějšího alpina, než se nacházelo v Průhonicích (BARTOŠ at. al. 2016)

Rozloha, kterou zaujímaly vysokohorské rostliny činila 0,3526ha. (BARTOŠ at. al. 2016) V počátek roku bylo alpinum osázeno 300 druhy po dvou kusech. Jelikož se každým rokem rostliny dosazovaly v roce 1931 činil počet exemplářů 1005 po 3 rostlinách. (ŠINDLÁŘ, 2007) V roce 1934 se dostavěly poslední stavby z kamene s provedením posledního rozdělení rostlin do skupin, ke kterému byl vytvořen seznam s každoroční aktualizací.

Rostlinám rostoucích v alpinu bylo nutno dopřávat nadstandartní podmínky. Vyskytovaly se zde především ojedinělé druhy skalniček. (BARTOŠ at. al. 2016) Z příčiny vláhového deficitu v místech, kde byla potřeba vysadit mokřadní druhy rostlin, musel Kodítek s ostatními zahradníky přejít k mnoha experimentům (ŠINDLÁŘ, 2007). Jedním z nich bylo umístění alpinek do pařezu smrku nebo jedle. (BARTOŠ at. al. 2016)

Po poválečném vyrabování zahrady, se dnešní Bečovská botanická zahrada pokouší o její obnovu a. Vzhledem k velké náročnosti přípravy terénu proběhly samotné menší výsadby alpinek až v roce 2019. Dalším velkou překážkou je opatření historického sortimentu, u kterého je dostupnost velmi složitá. Proto byly prozatím vysázeny nové taxony rostlin na místech, kde nejsou dochovány žádné historické plánky. Po opatření rostlin vysázených v prvotně vytvořeném alpinu, proběhne přesná výsadba dle plánů pana Koditka. (ŠINDELÁŘ, 2020) Nyní je velkou dominancí alpina druh kapradiny *Dryopteris filix*, který dodává zahradě estetičnost, není však připojen k seznamu vysázených druhů. (BARTOŠ at. al. 2016) Rekonstrukce alpina je považována za nejobtížnější částí renovace zahrady. Nejenž je velmi finančně náročná, ale vyžaduje především péči dostatečně kvalitních zahradníků pro údržbu sbírkových hodnot. (ŠINDELÁŘ, 2020)

3.2.3.2 Korunní rybník

V roce 2005 začla obnova téměř zapomenutého zarostlého rybníka. Jeho identifikatelnost v jeho stavu byla téměř nemožná. Vše zarostlo neúměrným množstvím dřevin. Původní cesty i sbírky byly zničené. Prvním průkopným počinem bylo odstranění náletů a popadaných dřevin. Pomocí studentských workempů se povedlo vrátit Korunní rybník do původního stavu. (ŠINDELÁŘ, 2020)

Po odstranění náletů v roce 2005 začlo dno rybníka opět zarůstat. Všechny výmplatky a proutky byly použity jako herní prvky pro děti. Na přelomu roku 2011/2012 byl rybník znovu upraven a zkrášlen ostrůvkem. Byla zde vybudována pláž, přistavitě i molo. Korunní rybník je považován za jeden z nejdůležitějších prvků Bečovské botanické zahrady. Je zásadní nejen díky svému mikroklimatu, ale naskýta zde prostředí pro další život rostlin a živočichů. (ŠINDELÁŘ, 2020)



Obr. 10 Pohled na Korunní rybník
(dostupné z: pořízené autorem)

Korunní rybník je považován za jeden z nejdůležitějších prvků Bečovské botanické zahrady. Je zásadní nejen díky svému mikroklimatu, ale naskýta zde prostředí pro další život rostlin a živočichů. (ŠINDELÁŘ 2020)

3.2.3.3 Bioferrata

V bečovské zahradě můžeme nalézt velmi zajímavý prvek, který dokáže propojit adrenalin s naučnou složkou. Jedná se o první českou bioferratu. Zajištěné skalní stezky, nabídnou návštěvníkovi bližší poznání vegetace z míst, běžně obtížného přístupu. (ŠINDELÁŘ 2018)

Cesta je vybavena lany na jištění a dalšími jisticími prostředky pro bezpečnost výstupu na skalní plochu. Ferrata v Bečovské botanické zahradě patří k těm méně náročným, mohou ji tedy využít i začátečníci a však s příslušným horolececkým vybavením, popřípadě je možné jeho zapůjčení v areálu. (Meluzín 2013)

Části skalnatého výstupu jsou propojeny lesní pěšinou. Na vrcholku se nám naskytne pohled na krásné bečovské údolí z opravené vyhlídky, která je součástí bioferraty. Na vyhlídku se dá vypravit i pro lesní pěšině, umožňující nahlédnutí i pro rodiny s dětmi. (Halla 2014)



Obr. 11 ferrata
(dostupné z: pořízené autorem)



Obr. 12 ferata
(dostupné z: pořízené autorem)

3.2.3.4 Dětské hřiště

Důležitou složku v arrélu botanické zahrady zaujímá i dětské hřiště. Nachází se na původní nivní louce vedle kiosku a Korunního rybníka. Odstraněné náletové dřeviny z původního pozemku, byly využity jako hlavní materiál na výrobu prolézaček, chýší a dalších herních prvků. (ŠINDELÁŘ, 2020)

Díky výukovým programům a dětským táborům je zastoupenost mladší generace návštěvníků vysoká. Dle VLS (2014) započaly výukové tábory v roce 2014. Spolu s nimi se naskytla možnost táboření ve stanovém městečku nebo v Tee Pee. Hřiště není stěžejně určeno jen pro děti, své si zde najdou i starší generace. Je zde široká možnost sportovního využití jako například hraní volejbalu, fotbalu nebo například i petanqu. (ŠINDELÁŘ, 2020)

3.2.3.5 Flora

Areál Bečovské botanické zahrady tvoří sbírková oddělení s lesy zvláštního určení, gelofondový sad, vodní plochy a rozptýlená krajinná zeleň s volnočasovým prostorem. To vše činí dohromady rozlohu 8,2 ha (ŠINDELÁŘ 2020)

Velkou předností zahrady jsou listnaté i jehličnaté dřeviny, které jako jediné dochované sortimenty symbolizují dobu prvotního založení zahrady. Mezi jehličnany se tyčí smrk *P. rothenhausii* spolu s douglaskou tisolistou vysazenou v roce 1918. Nachází se zde i poněkud méně vzrostlejší modřín s tsugou *Tsuga canadensis* pocházející z roku 1923 dosahující výšky 23 m. Velkou chloubou zahrady je unikát korkovník amurský vypěstovaný ze semena, jehož původ směřuje až k Mongolsku. Od roku 1923 kráší zahradu v části strmého alpina. Pojmenování dostal po zahradníkovi Janu Koditkovi tzv. Korkovník pana Koditka, kterému v roce 2006 byla udělena cena „Strom hrdina“ České republiky. V roce 1918 byly vysázeny další zajímavé dřeviny jako bříza papírová vzrostlá do výšky 25 m spolu s 23metrovým javorem stříbným. Příkrý svah zdobí i několik exotických druhů dřevin. Z dob zakládání zahrady je zde k vidění např. aktinie význačná (ŠINDELÁŘ, 2018)

Introdukce rostlin v areálu neustále roste. (ŠPAKOVÁ ŠERÁ, 2018). V současné době jsou vysazovány nové rostliny dle zachovaného seznamu pana Koditka, ale také i druhy rostlin zcela nově uvedených do zahrady. Díky podpoře okolních botanických zahrad se daří sortiment neustále rozšiřovat. Velký vliv mají i individuální sběratelé a pěstitelé se zahrádkáři organizace Českého zahrádkářského svazu. I díky jejich pomoci je nyní možné navracet zahradě její krásu. (ŠINDELÁŘ, 2018)

3.2.4 Dřevěné sochy jako prvky land artu

Od roku 2011 najdeme v Bečovské botanické zahradě mimo jiné i landartové sochy zvárněné umělcem Václavem Gatarikem, které svým osobitým charakterem doplňují kompozici zahrady. (Šorfa, 2011)

Tyto sochy převážně bílé a modré barvy symbolizují příběh o zrození, poukazující na obnovu botanické zahrady. Svým počinem výtvarník vytvořil místu příběh, zároveň využitím přírodního materiálu dodal prostoru estetičnost, která podněcuje pocit klidu a pohody při vnímání přírodních vjemů nacházejících se kolem. (KOPŘIVA, 2011)

Konstrukce instalací je tvořena z tamního dubového dřeva z vyvrácených stromů zasežených vichřicemi. Značná odolnost dubového dřeva umožňuje přetrvání v místních povětrnostních podmínkách. Mimo estetičnost a kulturní význam sochy nabízejí úkryt ptákům, hmyzu či menším savcům přes celý rok. Stávají se tak naučným prvkem. (ŠINDELÁŘ, 2020)

Sochy svou velikostí upoutávají pozornost návštěvníka z hlavní přístupové cesty, která vede podél Korunního rybníka. Jejich umístění v areálu vyzdvihuje důležitost vrchní části Beauforstského alpina. (ŠINDELÁŘ, 2020)

3.2.4.1 Vita Václav Gatarik

Václav Gatarik (1962/2020) významný umělec a výtvarník narozen v Praze byl znám především svou tvorbou s přírodním materiálem jako je dřevo, kamen a (Šlauf, 2017). Vystudoval střední uměleckou školu v Bechyni. (ŠINDELÁŘ, 2020) Po dvou letech studium ukončil z důvodu emigrace do Německa, kde pokračoval ve své tvorbě na Akademii v Kielu pod vedením profesora Jana Koblasy. (Oujezdský, 2007). V roce 1988 studium úspěšně zakončil diplomem. Ve stejný rok mu byla udělena cena města Kielu s možností půročního studia v New Yorku. Po návratu do Čech žil a pracoval v Praze a Norimberku, kde mu byla udělena cena nadace Studium, věda a umění, Norimberk. (ŠINDELÁŘ, 2020)

Svou uměleckou stopu zanechal i v botanické zahradě v Bečově. Od roku 2011 kráší jeho dřevěné sochy vrchní část areálu. (ŠINDELÁŘ, 2020) Návštěvník zde může obdivovat jeho originální výtvarný talent a cit pro tvorbu s hmotou a prostorem.

3.3 Landart

3.3.1 Definice a význam

Jan Baleka (1997) ve své knize znázorňuje land art chápaný jako zvárnění obměny přírody, prostředky a materiály, které se v daném místě nabízí. Má vyjádřit základní přírodní zákon souvislosti proměn. Člověk, který touto stopou zanechá své dílo v nedotčené krajině, se řídí pravidly přírodních zákonů a pravidel. S objevením nové umělecké tvorby na mezinárodní scéně sebou přinesla specifičnost v ojedinělosti individuálního vnímání času, prostoru nebo způsobu myšlení. (Dempsey 2002) Americkém a Evropském umění to byl směr, který své výtvarné, filozofické a psychologické představy uskutečňoval právě skrze přírodu. (Baleka, 1997)

Prvopočátky této umělecké hry s přírodou mají mnohem hlubší kořeny, než je nám známo. Důkazem toho je například římské císařství a jeho pozoruhodný projekt Hadrianova domu v Tivoli, o kterém by se dalo říci, že v určitém smyslu sehrál svou úlohu jako předchůdce land artového umění. (ŠEVČÍK, 2007) Další důležitý přínos pro tvorbu ve veřejném prostoru představili architekti 18. stol. ve výstavbě velkých anglických zahrad. (Grande, 2015) Právě zde také došlo k průlomovým okamžikům při ztvárnění zahrad zámeckých prostranství, jehož výsledkem byly nádherné parky. (Pincová 2016). Propojení tímto směrem můžeme nalézt i mimo Evropu zejména v Číně a Japonsku, kde krajina tvoří hlavní úlohu ve tvorbě umění. (WILHELMOVÁ, DAMEC, 2018)

I tak můžeme říct, že tento umělecký směr dostal pojmenování až v 60. letech 20. století. Jeho další inspirací byl minimalismus a konceptuální umění. Popisuje se jako zcela nový způsob vnímání a uvažování o umění, který nepřináší materiálovou produkci do galérií, nýbrž šlo o myšlenku umění, která potřebovala ke své realizaci pouze text. (SCHMELZOVÁ at. al, 2014)

Land-artisté pracují s nejčastěji s přírodními materiály v různých podobách, který se v daný okamžik na určitém místě nachází. Někteří z nich přinášejí do přírody i jiné prvky (lana, stuhy, plátna apod.). Nahromaděním materiálů jejich uskupením a dotvořením, vznikaly pozoruhodné obrazce nejčastěji jednoduchých útvarů – čtverců, spirál, křivek .., které následují reliéf krajiny a její vegetaci. Pro land-artisty není důležitý výsledek tvorby, ale prožitek z ní. Výsledné dílo je nazýváno reliktem. (Baleka, 1997)

Důležité je zmínit že u Land artu nejde jen o jeho historickou kapitolu umění, ale je to živý a současný způsob přemýšlení a vžití se do krajiny, kterou jsme jako lidé součástí. Land art nese ve světě stále větší význam v zásahu do moderní společnosti. Mnoho mladých lidí se snaží v současné době poukázat na uvědomění si podstaty slov „zem pod nohama“. (Mištera, 2015)

3.3.2 Vznik

Začátkem 20. století umělci tvořili svá díla na základě soukromé iniciativy. Buď pro vlastní potřeby, nebo jen za účelem zakázky. S Postupem času byla snaha o tvoření větších projektů určené pro veřejnost s pomocí finančních dotací. V 50. letech umělci přenesli svá díla

z muzeí do galerií, čímž se snažili postupně vymazat hranice mezi uměním a prostým životem, začleněním svých děl do každodenního prostředí. (Dempsey, 2002).

Vznik samotného směru land artu se datuje od 60. let 20. století, kdy se umělci snažili se zcela odprostit od ateliérové a galierní tvorby, přenesením svých děl do přírodního prostředí. Tímto vzniklo zcela nové nevšední umění. Průkopníkem land artové tvorby byl především Robert Smithson, který jako první uspořádal vernisáž svých děl na základě fotografií v novém uměleckém směru ve Dwan Gallery v New Yorku. (Dempsey, 2002)

Vývoj land artového směru vzrostl díky rostoucímu zájmu o ekologii a uvědomováním si důležitosti prosté neponičené přírody. (HODGE 2019)

3.3.3 Hlavní představitelé landartu

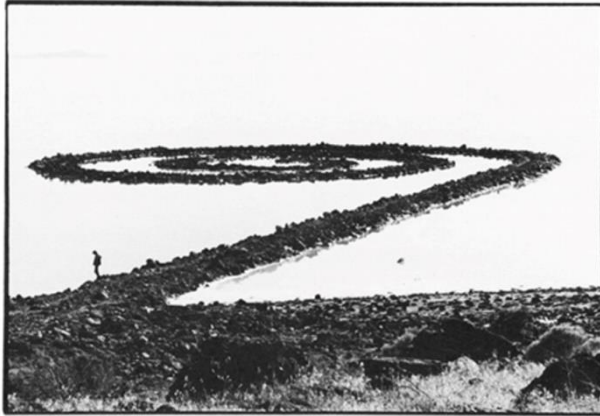
3.3.3.1 Robert Smithson

Robert Smithson je zapsán v dějinách jako hlavní představitel a zakladatel landartové tvorby. Přenesením umění do krajinného prostoru vytvořil díla megalomanského charakteru. Jeho práce vynikaly masivními konstrukcemi, které svými přirozeně působícími prvky vytvářely objekty nepodléhající erozi ani nebyly ohroženy přírodními vlivy. Smithsonovi obsáhlé práce, byly nejlépe viděny ze vzduchu. Tento fakt se mu stal osudným. Působení na vlně nového uměleckého hnutí ukončila tragická havárie letedla v roce 1973, která zavinila jeho předčasnou smrt ve 35 letech. (GRAZIAN, 2004)

Jeho fascinace průmyslovou krajinou přivedla Smithsona ke tvorbě nejznámějšího díla Spirálové molo, které bylo vytvořené v neobydlené části krajiny v Rozel Point na okraji solného Jezera v Utahu. (HOGAN, 2008). Práci mohl započít až po pronajmu prostoru, což naznačuje jeho finanční náročnost tvorby. Samotné vytvoření trvalo pouze 6 dní. Dílo je vyrobeno ze 7000 tun čediče a materiálu poskytující okolní stráně. Jeho délka dosahuje až 475 m se šířkou 5 m. (SMITHSON, 1972)

Jediné, co si Smithson při tvorbě neuvědomil, byla proměnlivost vodní hladiny, která zapříčinila v roce 1976 zatopení celého objektu. (LOE, 2002). Kolísavost vody znamenalo, že dílo bylo po zbytek Smithsonového života zatpeno a bylo prezentováno pouze na základě fotografií. (Dempsey, 2002).

Změna nastala až v roce 2002, kdy po letech sucha se dílo podařilo vzkřísit. Opravy způsobily značnou změnu vzhledu. Spirálové molo nyní působí spíš jako sníh a led než kameny a sůl. I tak je dílo pozoruhodnou záležitostí. Díla Roberta Smithsona jsou vytvořena i za účelem fascinace fyzickým pojetím entropie či samoregeneračními procesy. Těmito jevy zapojenými do tvorby se dokázal zapsat nejen do historie ale i současnosti při obdivování jeho přetrvávajících děl (Dempsey, 2002).



Obr. 13 Spirálové molo
(dostupné z: GILBERT-ROLFE, Jeremy;
JOHNSTON, John. Gravity's Rainbow and the
Spiral Jetty. *October*, 1976, 65-85.)



Obr. 14 Spirálové molo
(dostupné z:
<https://uk.phaidon.com/agenda/art/articles/2013/november/18/explaining-smithsons-spiral-jetty/>)

3.3.3.2 Andy Goldsworthy

Enviromentální tvorba jednoho z čelních představitelů land artu Andyho Goldswortha je známa po celém světě. Tento britský umělec narozen roku 1956 začal své nadání rozvíjet v polovině 70.let na Bradford Art College. Později ho omezený prostor v ateliérech začal svazovat a svou tvorbu přesunul do přírodní sféry. Zde nastal přelomový okamžik Goldsworthyho umělecké tvorby. (HUNT, 2013)

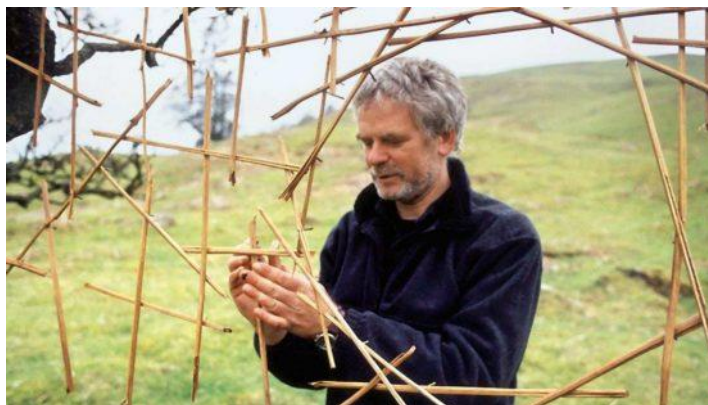
S tvorbou v krajině přišlo i nové využití přírodních materiálů. Nejčastěji těch, které se v daném místě vyskytovaly. Listí, půda, větvičky, kámen a z mnoha dalších prvků dokázal Andy Goldsworthy zvrátnit umělecké dílo, skrze které propagoval svůj silný vztah přírodě. Vzhledem k využívání přírodních materiálů a umístění díla v prosté nechráněné krajině, přetrvávala jen určitou dobu, nebo jen určitý okamžik (HUNT, 2013) Proto s Goldsworthovou tvorbou úzce souvisí i jeho práce s fotografií, skrze které dokázal zachovat svá pomíjivá díla a zachytit tak pravý okamžik vypovídající jejich záměr. (GOLDSWORTHY & FRIEDMAN, 2004)

Tvorba Andyho Goldsworthyho byla v neustálém rozvoji. pracoval v jakoukoliv roční dobu na kterémkoliv místě s využitím různorodého materiálu. Jeho velkou předností byla společenská povaha. Ačkoliv díla pro něj byla spíše osobní záležitostí, s oblibou pracoval ve veřejném prostoru za přítomnosti lidí. V knize *Hand to Earth* byla popsána jeho tvorba ve veřejném parku v Glasgow na Novém Zélandě, který navštívil na podzim v roce 1987. Podzimní příroda Novozélandského kraje mu nabídla velkou škálu barevnosti, což bylo hlavním námětem tvorby. Další zajímavá díla vznikla o dva roky později na území kanadské Arktidy. Tento výlet učinil díky touze pochopit povahu severu, vžít se sním a pracovat s jeho materiálem. Jelikož podmínky sibiřské pláně byly pro tvorbu nenahraditelné. (GOLDSWORTHY & FRIEDMAN, 2004)

Goldsworthyho vztah k přírodě byl značně specifický. Je jí fascinován, ale poukazuje i na její tvárnost jako prvek nesouladu či neestetičnosti. Jeho hra s barvami není spjata s tvorbou, která má zkrášlovat prostředí. Bere barevnost jako proud energie. Proto při bližším rozboru jeho děl, se dá zpozorovat jeho tvorba za účelem zkoumání přírodních procesů. Spojuje svá umění se spontánností, neurčitostí a nekontrolovatelností. (BRANDY, 2007)



Obr. 15 Sycamore leaves stitched together with stalks hung from a tree Glasgow, Lanarkshire 1 November 1986 (dostupné z: <https://www.goldsworthy.cc.gla.ac.uk/image>)



Obr. 16 Andy Goldsworthy (dostupné z: <http://famoussculptorsorg.com/andy-goldsworthy/>)

3.3.3.3 David Nash

Další brický zástupce landartové tvorby David Nash tvoří své ojedinělé umění od začátku 70. let. Je znám především sochami a instalacemi obsahující živé části stromů. Mezi nejznámší díla patří Ash Dome a Divided Oaks. Jeho individuální sochařské práce by se dali zařadit mezi ty jejichž působení je pomíjivé, ačkoliv trvá i řadu let, než samotný záměr projektu dospěje do konečné fáze. (GRANDE, 2015)

Doposud současné dílo Ash Dome tvoří kruh 22 jasanů rostlých v určité formě, zasazených nedaleko bydliště Davida Nashe. Výběr místa byl pro umělce klíčovým, neboť jeho cílem bylo zůstat s tímto dílem v úzkém spojení napořád. Rozdíl mezi Ash Dome a Divided Oaks spočívá ve výsabě. Dílo Dived Oaks vytvořené v Holansku tvoří 600 zakrslých dubů, které před zásahem David Nashe neprosperovaly a měly být vyjmuty. Umělce oslovili s prosbou, aby na tomto místě vytvořil něco výstižného, co bude poukazovat na přítomnost člověka na zemi. David Nash se rozhodl tyto nevzrostlé stromy ponechat a vytvořil odkloněním jejich částí na západ a na východ prostor. Vznikla tak mezi nimi cesta, která se na konci překrývala. (GRANDE, 2015)

Krom dřeva používá Nash pro svou práci také bronz a železo. Celkově veškeré materiály, které se přirozeně nepěstují, ale jsou uměle vyráběny. Jeho litinová díla mají zcela odlišnou přítomnost. Vyznačují se průmyslovou estetikou, ve které je viditelná vzdálenost od organického materiálu a přirozeného tvaru. (NASH, 2007)



Obr. 17 David Nash (dostupné z: <https://www.townereastbourne.org.uk/david-nash-200-seasons-at-towner-this-autumn/>)



Obr. 18 Na pravé straně Dílo Ash Dome (dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p06bf526/p06bf0d2>)

3.3.4 Landart v českém prostředí

3.3.4.1 Ivan Kafka

Zprvu konceptuální umělec a grafik se do land artové tvorby přidal koncem 70.let spolu s instalacemi vytvořenými pro konkrétní místa. Známé pod názvem side-specific. (MORGANOVÁ, 2014). Přírodu však přenáší i do tvorby v galeriích, kde je jeho cílem spojení lidského a přírodního zároveň. (Klusák, 2018)

Místo, kde započala Kafkova tvorba v krajinném prostoru můžeme označit Českomoravskou vysočinu, která byla důležitým odrazovým můstkem. Dokázala v Kafkovy vzbudit úvahy o krajině, zejména zamyšlením se na přírodními koloběhy cyklů, jež nás obklopují. (KAFKA, 2006) V rozhovoru pro Vltava-rozhlas umělec popisuje své myšlenky při tvorbě děl v této krajině. Poukazuje na důležitost výběru místa. Mělo by okouzlit atmosférou, kterou umělec svým dílem jen obohatí. Nedílnou součástí je i jeho historie, zda-li nenarušuje svobodu tvorby. (Klusák, 2018) Díla Ivana Kafky počítají i s krátkodobou působností na určitém místě.(Kafka) Proto instalace často opakuje, vždy se změnou místa nebo materiálu. Příkladem tomu je instalace zavěšených šípů, které byly vystavena hned několikrát nejen v České republice. Dílo znázorňovalo válečnou situaci tehdejší doby. (Klusák, 2018)

Ivan Kafka je zastáncem teorie, že pokud má být dílo vytvořeno, musí mít nějaký podklad. Mít smysl proč je zvrátněné. S tím souvisí i jeho dodatek v diskuzi, že pokud je dílo založené na nápadu, není všední a mělo by dát umělcovi práci při jeho tvorbě. (Klusák, 2018)

Kafkovy umělecké práce silně reagovaly na tehdejší politický vliv. Zkrze ně dával korektně najevo svůj názor. Pokud se podíváme na jedno z prvotních děl ve veřejném prostoru, výraznou instalací bylo Vymezení z roku 1981. Umístěna vedle malostranských schodů směrem na Jásnský vršek. Historická část města dostala zcela jiný nádech. Byla obohacena o tisíce špejlí zapíchaných do spárů dlažebních kostek. Jednalo se o dílo zařazené mezi akci Malostranských dvorků, což patřilo k specifickým dílům neoficiální umělecké scény ve veřejném prostoru. (KAFKA, 2006)



Obr. 19 Vymezení, 1981, (dostupné z <https://vvp.avu.cz/archivy/archiv-umelcu/93/>)



Obr. 20 Ivan Kafka, Bílá koule na Bílé hoře, 1984 (dostupné z <https://vvp.avu.cz/archivy/archiv-umelcu/93/>)

3.3.4.2 Zorka Ságlová

Výtvarné vlohy Zorky Ságlové se projevily už před nástupem na uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Ateliér pod vedením Antoníka Kybala jí napomohl při rozvoji nadání a už během studia mohly vznikat její první díla. Velký vliv na její tvorbu mělo i manželství s fotografem Janem Ságlem, který se stal její velkou oporou nejen na umělecké scéně. Zprvu byly její díla nepochopené a nedocenené, zejména kvůli nadčasovosti, kterou koncepty tvorby oplývaly. (Kubíčková, 2010)

Ojedinelým způsobem na rozdíl od Ivana Kafky Zorka Ságlová neulpěla na významové složce svých akcí. Čistě vše nechávala náhodě a jejímu prožitku. Výsledek byl uchován fotografiemi. (**Galerie hlavního města Prahy, 1996**).

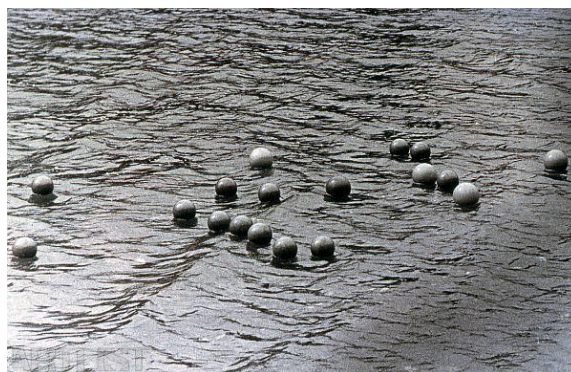
Mezi pozoruhdné dílo patří Házení míčů do Průhonického rybníka Bořín (**Galerie hlavního města Prahy, 1996**). V knize Procházka akční prahou se popisuje hýřivý průběh akce, kdy členové undergroundových hudebních skupin se sešli v jednom z ateliérů na Vinohradech a odtud zamířili do Průhonického parku. Sebou si přinesli 37 zelených a oranžových nafouknutých míčů a bez jasného řádu byli vhozeni do rybníka. Jednalo se landartový environment, který vytvořil na hladině proměnlivou plastiku barev. Dílo bylo tvorbou skupiny přítel, větrem a hladinou vody. (MORGANOVÁ, 2014)

Zorka Ságlová tvořila svá díla za účelem vtáhnutí společnosti do tvorby, což bylo v tehdejší době, která byla založena na galerijním umění nemožné. (MORGANOVÁ, 2014) V roce 1969 na výstavě *Něco někde* v galerii Václava Špály uskutečnila umělkyně landartovou

tvorbu, která upoutala pozornost nejen umělců ale i návštěvníků. Jednalo se o navezení balíků slámy a sušené vojtěšky do jedné místnosti a do druhé místnosti se rozprostřelo seno, které se během výstavy obracelo a dosušovalo. Tímto gestem se odlišila od klasické americké landartové tvorby. Dílo bylo vystaveno bez logické souvislosti. Jednalo se o naprostý environmentalismus, jež bořilo hranice soudobého umění. Touto formou chtěla Zorka Ságová vtáhnout městskou populaci do galerijního prostoru, jako možnost vstoupení do jiného světa, který se lišil životem ve městě postrádající přírodu. (MORGANOVÁ, 2014)



Obr. 21 Dílo Seno Sláma, 1969 (dostupné z <https://www.artlist.cz/zorka-saglova-499/>)



Obr. 22 Hození míčů do Průhonického rybníka (dostupné z <https://www.artlist.cz/zorka-saglova-499/>)

3.4 Mobiliář

Dějiny zahradní a krajinářské architektury poukazují na její vznik nejčastěji náhledem do zahrad starověkého Egypta, kde bylo vždy v zájmu architektů vybudovat vysoce vyspělé upravené zahradní společenstvo. Však prvotní zásahy člověka do krajinného prostranství začínají ještě mnohem dříve, bereme-li v úvahu rozdělení přírodního prostředí člověkem dle tří funkcí podle potřeby. (KUČA et. al., 2015)

S počínajícím rozmachem zemědělství a zahradnictví vznikla jako první funkce hospodářská. Následovala funkce obytná s podsložkou reprezentativní. Jednalo se především o tvorbu zahrad za úmyslem obohacení obytného prostředí s rozvojem zahradních kompozic a dekorací. K těmto prvkům se přiřazovala i funkce rekreační, což značilo zahrady vytvořené ve volném prostranství s možností jejich oplocení. Mezi tyto prosotry můžeme zařadit například botanické zahrady, arboreta nebo pokusné skleníky sloužící pro obdiv veřejnosti nebo způsob vzdělávání. V neposlední řadě je začleněna funkce společenská, určena na úpravu posvátných hájů, památníků, poutních míst, přírodních divadel nebo také obětišť a popravišť. (KUČA et. al., 2015)

Cílem každé zahrady ať té historické nebo současné, veřejné či soukromé bylo vytvoření harmonické souhry všech působících elementů. Jejich rozložení v daném prostoru utvářely celkový dojem diváka. Mezi elementy nehmotné můžeme zařadit vzpomínky, vůně a zvuky, které jsou pro člověka v daný okamžik individuální. Naopak elementy hmotné jsou stálé. Plní důležitou funkci při tvorbě kompozice prostoru. Řadíme mezi ně rostliny, technické prvky a výtvarná či umělecká díla. (ŠONSKÝ & POSPÍŠILOVÁ, 2015)

Pojem slova mobiliář je popisován jako nábytek veřejného prostranství, jehož hlavní úlohou je obohacení prostoru s praktickým využitím. (mob) V knize (ŠONSKÝ & POSPÍŠILOVÁ, 2015) autor popisuje vliv architektonických prvků na zahradu. Jak je důležité dbát na pečlivý výběr a zpracování, který dodá místu funkčnost a estetiku. (ŠONSKÝ & POSPÍŠILOVÁ, 2015) Teprv celková harmonie všech detailů zachová kvalitu návrhu. (ZIMMERMANN et. al. 2015) Stejná pravidla mají i mobiliářové prvky v městských prostorech. (ŠONSKÝ & POSPÍŠILOVÁ, 2015)

Každá část veřejného prostranství má svou úlohu a charakter, který je důležitým vodítkem při tvorbě mobiliářového prvku. Na místa s ojedinělým prostředím se navrhuje prvek s vhodným designem, který je v souladu s okolním prostředím. Naopak u běžných částí veřejných prostranství je možnost výběru prvků z katalogu. V těchto místech by se mělo dbát na typovou příbuznost. (MELKOVÁ, 2014) Velký podíl různých typů mobiliáře vedou k narušení harmonie místa. (Sedlák, 2003)

3.4.1 Veřejný prostor

Pojem slova veřejný prostor se dá pochopit hned několika možnými způsoby. Člověk je s veřejným prostorem vázán přímo svým životem. Každodenně je jím navštěvován. Tvoří ho. Vyvstává. Je vlastně součástí fyzického dění intravilánu. (KRATOCHVÍL et. al., 2017) Ačkoli je možné veřejný prostor brát i jako složku, kterou fyzicky nepocítujeme, ať už mluvíme o prostoru diskuze, či politiky, vše směřuje k jednomu důležitému bodu s názvem veřejná sféra. Což je hlavní vodítkem pro tvorbu architektonického či urbanistického směru. (KRATOCHVÍL et. al., 2017). Přitom je nutno podotknout že architekti jsou jen tvůrci, kteří se snaží vytvořit pohodlí veřejného prostoru na úkor potřeb populace. (REUß BŘEZOVSKÁ & KRISTEK, 2013)

3.4.2 Mobiliářové prvky v botanické zahradě v Táboře

Nejčastěji objevujícím se prvkem tvořícím základ veřejného prostranství, je objekt, sloužící k sezení a relaxaci. V dnešní době se nám nabízí několik možných typů sedacích prvků dle charakteristiky místa. (HEPP, 2018) Vždy je důležité myslet na vytvoření dostatečného prostoru se snadným přístupem k určenému objektu. Důraz se klade také na správně zvolený design a komfort, určením pro jaký typ společnosti má být zhotoven. (MELKOVÁ, 2014) Po celkové stránce, by tento mobiliářový prvek měl umět propojit pohodlnost zároveň s dostatečně kvalitním tvrdým materiálem, který dokáže odolat nepříznivému počasí. (HÁJEK, 1999)

Nejčastěji používaný materiál je dřevo, pro lepší odolnost vůči nepříznivým podmínkám tvrdý masiv. Dále je možnost použití kovu, plastu či litého betonu. Často je sedací mobiliář doplněn o další prvky jako je stůl, koš nebo kolostav. (ŠONSKÝ & POSPÍŠILOVÁ, 2015)



Obr. 23, 24, 25 mobiliáře botanické zahrady v Táboře (dostupné z: pořízené autorem)

Odpadkové koše jsou jedním z největším diskutovaným problémem dnešního veřejného prostranství. Špatné rozvržení či opožděný odvoz odpadu vede k znečišťování a devastování přírodní sféry. Proto je při návrhu důležité brát ohled na frekventovanost lidí v dané lokalitě, zda je vhodné přidat odpadkové koše na psí exkrementy nebo je obohatit možností tříděného odpadu. Dalším důležitým aspektem je vhodné řešení umístění. Zda-li nežádoucími vlivy neobtěžují okolní ubytovací objekty (umístění koše pod okno apod.). (MELKOVÁ, 2014)



Obr. 26, 27, 28 odpadkové koše a jejich umístění v botanické zahradě v Táboře (dostupné z: pořízené autorem)

K mobiliáři obohaceného o vodní složku, by se mělo nahlížet jako na umělecké dílo (MELKOVÁ, 2014) Vodní hladina určuje jeho hlavní kompoziční činnost, který pracuje s efektem zrcadlového odrazu. Nejedná se však jen o velkoplošné objekty, krásný efekt tvoří i mobiliář zaozený na fyzikálních pricipích (mlžítka tvořící duhu apod.) (ŠONSKÝ & POSPÍŠILOVÁ, 2015)

Kašny nebo fontánky slouží jako místo na osvěžení či setkávání lidí s možností relaxace. Většinou jsou zakomponovány do významných částí města, náměstí nebo popředí významných budov. (MELKOVÁ, 2014)



Obr. 29 malá fontána umístěna v botanické zahradě v Táboře



Obr. 30 jezírko, jako přírodní prvek v botanické zahradě v Táboře (dostupné z: pořízené autorem)

Další řešenou problematikou jsou informační cedule. Mohou nést informace o dané lokalitě nebo objektu, jejich úkolem je lidem předat dostatečné informace a umožnit jednoduchou orientaci. Je důležité dbát na vhodné rozmístění, který by mělo tvořit jednotný celek. Při návrhu je nutno brát v potaz povětrnostní vlivy a vandalismus, ke kterým se váže i vhodný výběr materiálu. Prvky by měly být maximálně bezúdržbové, nebo části konstrukce navrhnout co nejjednodušeji s možností lehké výměny poničených částí. (MELKOVÁ, 2014)



Obr. 31, 32, 33 různé typy informačních tabulí v botanické zahradě v Táboře (dostupné z: pořízené autorem)

4 Projektová část

Téma bakalářské práce s návrhem mobiliářového prvku v botanické zahradě nad Teplou, jsem si vybrala z důvodu zájmu vyzkoušet si poněkud rozdílný způsob architektonického navrhování, který klade důraz na funkčnost, spolu s esteticky ladícími složkami celého objektu, zakomponovaného do učitelského prostoru. Možností, jak pojmout tvorbu projektu je mnoho. Mým rozhodnutím bylo návrh zbytečně nekomplikovat zkrze popis detailního rozboru technických prvků a zaměřit se spíše na design a splnění požadavků investora.

Mým prvotním rozhodováním bylo, jak design mobiliáře pojmout. Zdali bude vhodné pustit se do tvorby v moderním stylu, ačkoliv prostor na umístění mobiliáře se vyznačuje svým čistým přírodním charakterem.

V současné době, díky rychlému rozvoji společnosti se pojem dobrý design neustále mění a vylepšuje. Proto je těžké říci specifika označující správnost zvoleného vhodného vzhledu objektu, jelikož jsou u každého designera či architekta individuální. Samozřejmě každý navrhovatel musí brát v potaz nehodící se objekty vyčnívající svým vzhledem v místě, jehož charakter není v souladu s návrhem.

Mým cílem bylo tedy vytvořit vzhled mobiliáře, který bude následovat jemnost okolní krajiny spolu s nahlížením na částečné propojení navrženého mobiliáře s tamním vybavením veřejného prostoru. Přáním investora bylo využití materiálu vyskytující se přímo v areálu botanické zahrady spolu s nízkonákladovým zhotovením.

4.1 Koncept

Už při první návštěvě botanické zahrady mou pozornost upoutalo dětské hřiště, jakožto místo, které dokázalo formou hry vytvořit naučné prostředí. Herní prvky se zde straní komerční výrobě a jsou tvořeny pouze přírodními materiály získanými v areálu zahrady. Tento poznatek pro mě byl klíčovým bodem při výběru místa pro můj návrh.

Při prvním zamyšlení se na tímto projektem, jsem se snažila určit si jakou formou a na jaké naučné prvky jsou herní mobiliáře zaměřeny. Při procházce zahradou jsem si všimla plno informačních cedulí či jen malých popisek nebo nákrese rostlinného společenstva, které si lidé během návštěvy mohou přečíst a doplnit si informace ohledně místních dřevin či bylin. Tímto vzniká má inspirace.

Cílem myšlenky bylo propojení této formy nauky i do míst dětského hřiště, kde děti, ač někdy nevědomky, čerpají nejvíc informací. Námětem bylo vytvořit něco co si děti zábavnou formou zapamatují a během procházky si můžou své poznatky zopakovat.

Dalším vlivným faktorem pro mou tvorbu bylo zaujmout pozornost nápaditým vzhledem a přilákat tak diváky k jeho použití. Jelikož výroba mobiliářových prvků byla místní a svou jednoduchou originalitu se snažili opakovat. Snažila jsem se tímto inspirovat a promítnout tamní vzhled mobiliářových prvků i do mého projektu.

Teprv tyto body dodaly mému návrhu směr. Z nasbíraných informací z cedulí a popisek s nákresey v areálu, jsem se rozhodla, že mé „cedulky“ budou formou kresby, která je pro nejmenší snadněji pochopitelná a zapamatovatelná. Tímto vznikl hlavní námět mého projektu.

Z jednoduchých kreseb charakteristických rysů rostlin vzniklo pexeso jako zábavná položka dětského hřiště. Pexeso mimo jiné rozvíjí u dětí pozornost, paměť a logické uvažování. Pro mě bylo hraní pexesa odjakživa velmi příjemně stráveným časem, jak s rodinou, tak s přáteli. Soutěžního ducha u této hry projevují veškeré generace.

Obrázky pexesa jsou složeny z druhů bylin a stromů, které se vyskytují v areálu botanické zahrady. Jsou nakresleny tak, aby i podle výřezu detailu rostliny byly děti schopné rostliny poznat i v okolní přírodě.

Celý koncept je tvořen z nosné dřevěné konstrukce se stříškou, která by měla s vým nápaditým honosným vzhledem zaujmout divákův pohled. Dřevo jakožto přírodní materiál se skvěle hodí k ostatním mobiliářům botanické zahrady.

4.1.1 Vývoj

Myšlenka, u které jsem zůstala od počátku mého návrhu, byl výběr místa, který udával směr mé práce. Jednalo se o dětské hřiště umístěné ve spodní části botanické zahrady hned vedle Koruního rybníka a kiosku.

Prvotním počinem bylo zmapování okolního mobiliářového vybavení především herních prvků a jejich typové vizualizace. Veškeré umístěné objekty jsou tvořeny z přírodního materiálu místní výroby, tudíž i má práce musela být v souladu s tímto poznatkem.



Obr. 34 prolézačka na dětském hřišti v Botanické zahradě v Bečově nad Teplou (dostupné z: pořízené autorem)



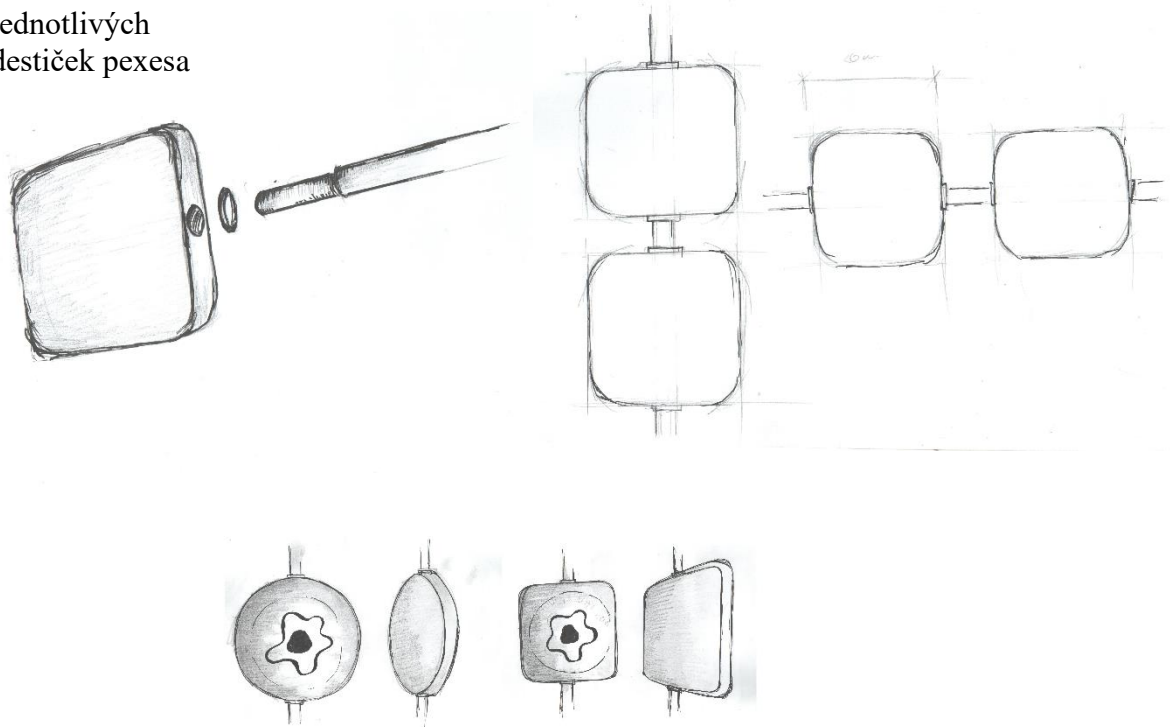
Obr. 35 Teepee z vrbového proutí (dostupné z: pořízené autorem)

Přání investora bylo využití tamního materiálu, jakožto způsob nízkonákladové tvorby. Měla jsem tedy k dispozici výběr z akátového a dubového dřeva, což bylo příhodné vzhledem už k působícím prvkům kompozice dětského hřiště.

Prvním počinem bylo zamyšlením se, na jakém principu bude pexeso pracovat. Zvolila jsem zvrnění pexesových karet formou dřevěných kládků provrtaných skrz střed (viz. Obrázek -), kterými budou procházet nerezové tyče spojené konstrukcí k uchycení. Díky dvěma tyčím

rozdílné velikosti a podložce, bude možné uchycení destičky do prostoru. Omezí se tak hybné posuny a zařezávání se tyčí do dřevěného kládku. Nejprve jsem zvolila variantu vodorovného rozmístění. Druhá skica měla naopak svisle rozmístěné tyče, které mi přišly příhodnější vzhledem k možnému jednoduchému otáčení. Nedojde tak k nechtěnému překlápení vlivem opotřebení. Tvar destiček jsem nechala obyčejné čtvercové podoby, aby vznikla větší plocha pro ztvárněné obrázky.

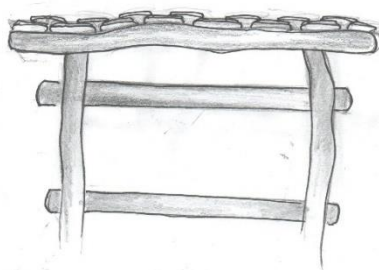
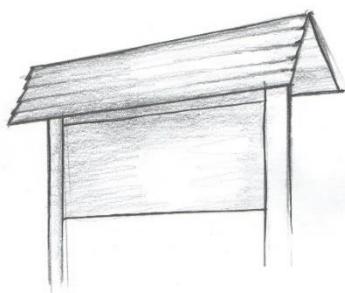
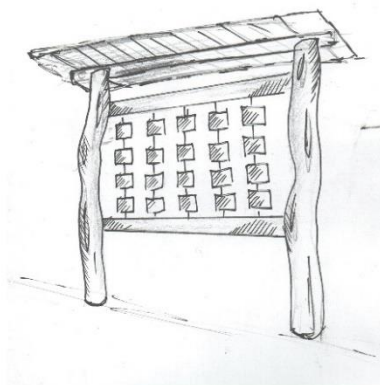
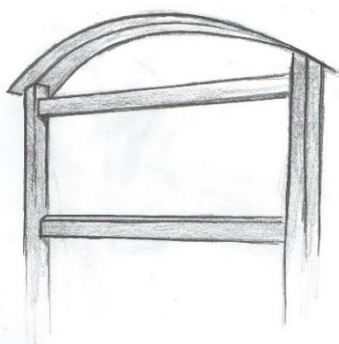
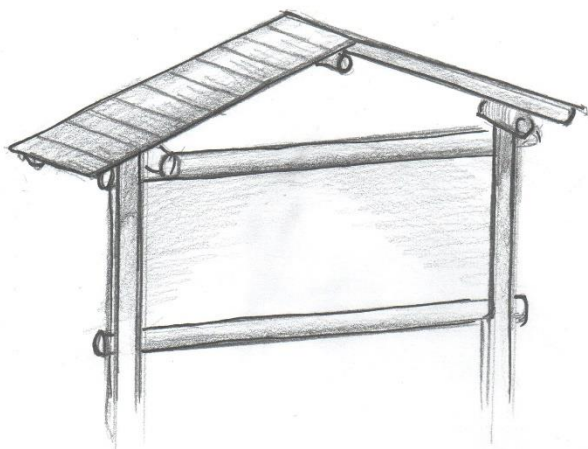
- Skici jednotlivých destiček pexesa



Další důležitou složkou byl správný výběr nosné konstrukce, na kterou bude rám s tyčemi a kládky umístěn. Zprvu mou jasnou volbou byl výběr dubového dřeva, který jakožto kvalitní materiál odolá místním povětrnostním podmínkám a vydrží mnoho let. Ale dubové trámy působily velmi honosně. Něvěděla jsem, zda tento tvar a mohutnost bude správnou volbou. Proto jsem přistoupila na variantu kulatiny dřeva, která svým vzhledem je daleko zajímavější a přirozenými tvary lépe kopíruje přírodnost a jednoduchost prostoru.

Poslední prvek, který dotvořil celkovou kompozici mobiliáře byla stříška. Nejprve nebylo zřejmé, zda jí do návrhu zakomponovat. Jestli je důležitá z hlediska ochrany, nebo má působit pouze jako dekorativní prvek. Rozhodla jsem se zvolit takový vzhled stříšky, který svým jednoduchým složením zapadne ke konstrukci a jejím tvarům. Nejprve jsem se ve svých zkušebních nákresech pokusila použít i místo zvolené kulatiny znovu trámy, jen již v jednodušším provedení. I tak jsem vzhledem k důležitosti zachování přírodního vzhledu znovu přešla k akátovému dřevu a zvolila stříšku jako nahodilou formaci větších lišt, které svým seskládáním na sebe uvořily úkryt a zároveň působily jako estetická složka.

- Skici různých typů stříšek



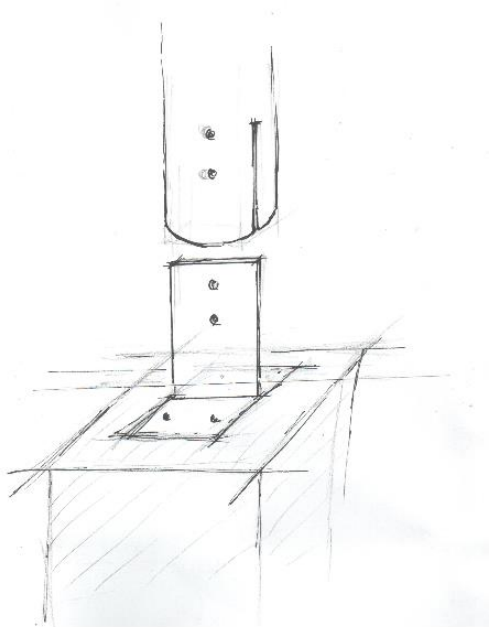
4.2 Materiálová skladba a konstrukce

Konstrukce držáků 28 dřevěných dubových destiček pexesa je tvořena ze dvou vodorovných prahů ze stejného materiálu o délce 3 m a šířce 0,15 m, do kterého je zasazeno sedm svislých nerezových tyčí, se vzdáleností 0,22 m od sebe. Na ně jsou nasunuty dřevěné kládky s vyvrtaným prostororem, umožňující zasazení tyče skrz střed čtvercové destičky. Aby dřevěné kládky pexesa udržely stále stejnou vzdálenost od sebe, byla na tyč o průměru 22 mm nasunuta tyčí druhá s průměrem 28 mm, doplněna podložkami, bránící mechanickému poškození dřeva.

Dřevěné kládky jsou dostatečně velké tak, aby umožnily vyniknutí detailnímu zpracování obrázku. Jako přední stranu všech položek pexesa jsem zvolila logo botanické zahrady, které svým jednoduchým designem zapadne do konceptu návrhu. Z druhé strany jsou navrženy kresby rostlin, které jsem určila jako ty nejběžnější a nejnámější, zároveň i takové, které se dají zahlédnout v prostorách areálu. Přenesení obrázků na dřevěné desky je vytvořeno metodou laserového vypalování. Tato metoda zaručí životnost každého obrázku. Neměly by se tak objevit známky opotřebení a ani vlivy vlhka či jiné působení přírodních procesů.

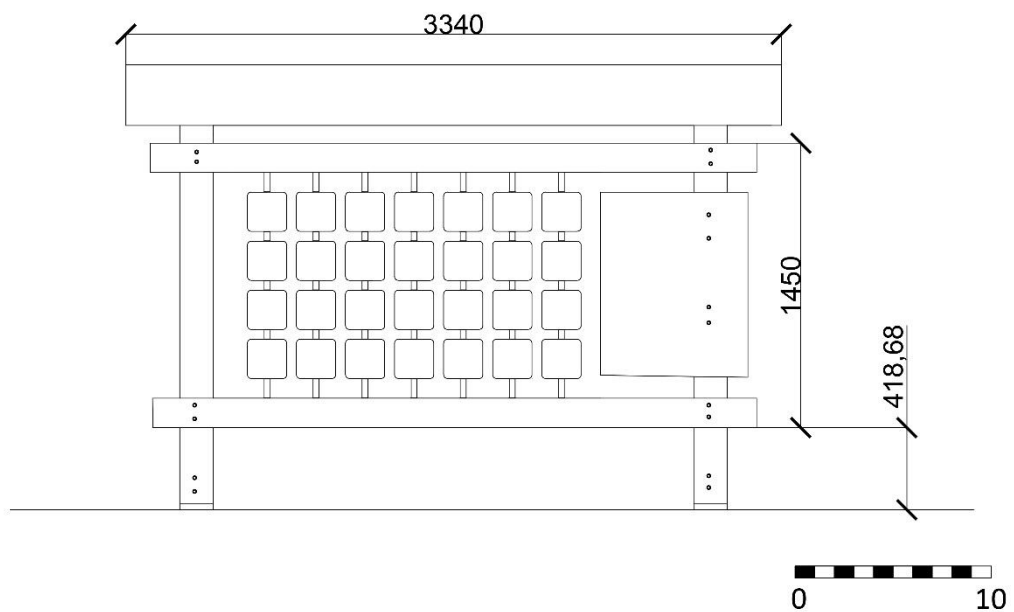
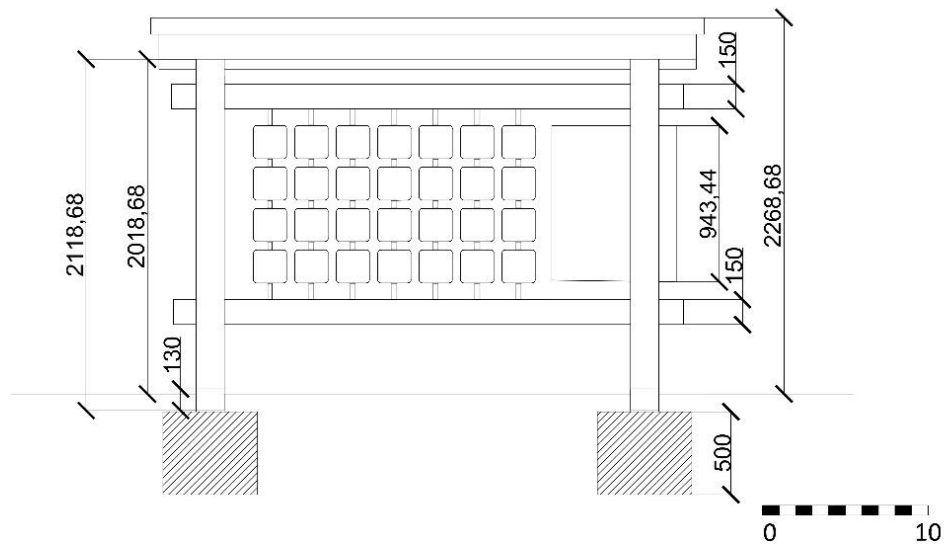
Hlavní dvoumetrové nosné kůly, držící celou konstrukci, jsou vyrobené z akátového dřeva. Půl metru hluboko do země byly zapuštěny dva betonové sloupce, na který jsou připevněny šrouby patky, spojeny s kůly skrz řez spodní části. Tyto technické prvky umožní pevné ukotvení k zemi.

- Technická skica ukotvení kulatiny v prostoru



4.3 Metodika Výkres a vizualizace

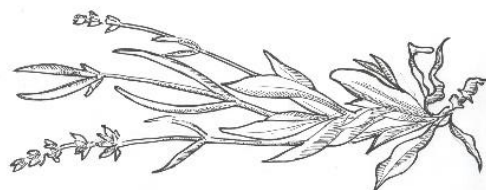
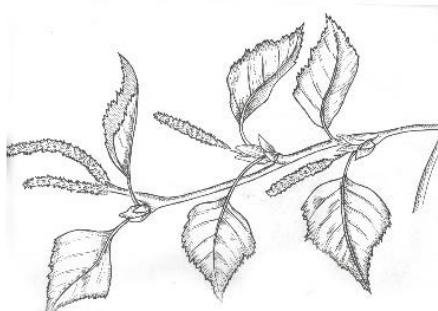
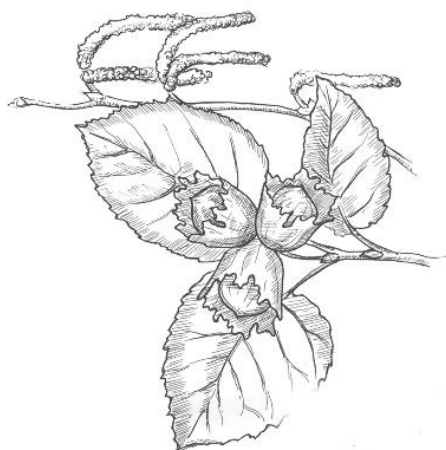
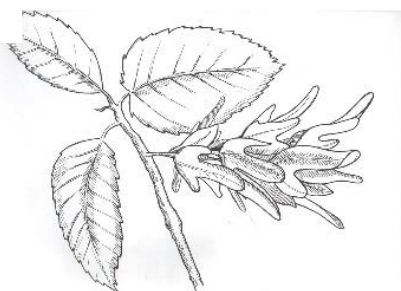
- Přední a zadní strana konstrukce



- Vývojová vizualizace



- Nákresy
možného
zpracování
obrázku pro
jednotlivé
části pexesa



5 Diskuze

Zvolené místo pro návrh mělo značný vliv na celou tvorbu projektu. Hlavním směrným bodem bylo sjednocení designu mobiliáře s ostatními objekty, které se nacházely na území dětského hřiště. Při inventarizaci mobiliářových prvků v botanické zahradě bylo zjištěno, že vyskytující se vybavení je převážně tamní výroby, kde byl kladen důraz na ponechání přirozených rysů materiálu, zejména dřeva. Tento poznatek učinil rozhodnutí nad pojetím samotného projektu.

Vzhledem na poskytnutý materiál byla úvaha nad projektem jednodušší. Bylo jasné, že návrh musí směřovat ve stejném již zavedeném stylu výroby. Jelikož prvky byly jednoduché a nikterak náročné pro práci, bylo rozhodnuto o přístupu k projektu spíše pro vizuální tvorbu, bez složitých technických postupů.

Výběr pexesa jako naučné složky, vyplynul z inspirace dětskými zábavnými parky a informačními vzdělávacími tabulemi, které díky svým zábavným prvkům dokázaly vzbudit pozornost i u mladších generací. Tímto byla zábavná forma vzdělání prvotním impulsem pro návrh celého konceptu.

Navržené nosné sloupy budí pozornost svými tvary. Kulatina byla vybrána díky přirozenému zakřivení a ponecháním světlé barvy akátového dřeva, bylo možné je vzhledově doplnit skrze vypálenou kresbu siluety stromů. Kresba do dřeva nebyla nikterak nápadná, jednalo se jen o nepatrné upoutání pozornosti diváka, na něco, aspoň trochu odlišného od ostatních prvků. Pexeso nasezené na nerezové tyče npojené na trámovou konstrukci, je poměrně veliké. Jeho šířka přesahující 3 m by mohla být daleko kratší. Byla možnost pozměnit velikost informační tabule s legendou nebo velikost samotných destiček pexesa. Velikost kládků byla prvotně navržena tak, aby umožnila dostatečný prostor pro detailně zpracované obrázky rostlin. Tím by se mělo dosáhnout k částečnému přenesení umění do přírodní sféry, jakožto prvek landartového směru, který v současné době opět vstupuje mezi novodobou společnost.

Další problematikou bylo vyřešení výšky celé konstrukce. Výkresy byly neustále předělávány v důsledků nadměrné velikosti a mobiliář se zdál poněkud megalomanský. Řešena byla i výška horních dílů pexesa, zdali nebudou mít děti problém na ně dosáhnout. Nejprve byla možnost ponechat výšku trámů na úkor přidání stupínku před mobiliář, který mohl být tvořen věkým trámem, balvany nebo částmi pařezů. U těchto prvků se muselo bát v potaz, že by byly vloženy do prostoru, kde děti běhají a skákají a tento stupínek by mohl znamenat nebezpečí úrazu. Bylo přikloněno k návrhu snížení celého objektu. Nyní se může naskýtat otázka, zdali kládky s pexesem nejsou až příliš při zemi. Tato varianta byla vybrána na základě umístění mobiliáře do travnatého prostoru, který poskytuje dětem i dospělým možnost posezení během hry, čímž napomáhá vytvořit krásnou kolektivní atmosféru spojenou s krásami přírody a lidským soužitím.

6 Závěr

Landart a mobiliář pozitivně působí na estetiku v dané místě. V případě mobiliáře se jedná primárně o praktické využití. Tímto se stávají významným prvkem, který může změnit celkový pohled a charakter prostředí. Dalším společným bodem je respektování daného prostředí a ačkoliv je v některých dílech vidět ztelná touha po monumentalismu, tak dané prvky by stále měly mít z estetického hlediska pouze doplňující funkci.

Bude velmi zajímavé sledovat vývoj uměleckého směru land artu či nové styly mobiliářů, vzhledem ke zvýšenému zájmu společnosti. Největším nebezpečím je současný tlak na komerční využití veřejného prostředí a tvorba umění na zakázku dle už dané katalogové nabídky. Ačkoli mobiliáře mohou být zakázkovou tvorbou za účelem zisku, land art vznikl za se záměrem odtržením se od daných norem a z krze relikty projevoval svůj názor.

7 Literatura

BRADY, Emily. Aesthetic regard for nature in environmental and land art. *Ethics Place and Environment (Ethics, Place & Environment (Merged with Philosophy and Geography))*, 2007, 10.3: 287-300.

BURACHOVIČ, Stanislav a Stanislav WIESER. *Záhady a mystéria Karlovarska*. Beroun: Nakladatelství MH, 2002. Edice regionálních autorů. ISBN 8090302351

DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. *Mariánskolázeňsko a Slavkovský les*. 2. vyd. Praha: S & D, 1999. Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku. ISBN 8086050459.

DEMPSEY, Amy. *Destination Art: Land Art /site-specific Art /sculpture Parks*. 2006. United Kingdom: Thames & Hudson, 2006. ISBN 978-0-500-28880-1.

DRHOVSKÝ, Karel. *Bečov nad Teplou*. Plzeň: Fraus, 2002. Památky (Fraus). ISBN 8072381784

Galerie hlavního města Prahy. *Akce - slovo - pohyb - prostor*. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 1999. ISBN 80-7010-074-5.

GIRSA, Václav. *Hrad Bečov - projekt konzervace a prezentace*. V Lokti: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti ve spolupráci s Fakultou architektury ČVUT a s GIRSA AT Praha, 2009. ISBN 978-80-87104-49-1.

GOLDSWORTHY, Andy and Terry Friedman, *HAND TO EARTH: Andy Goldsworthy sculpture, 1976-1990*. London: Thames & Hudson, 2004. ISBN 9780500284971.

GRANDE, John K. *Dialogy umění a přírody: rozhovory s environmentálními umělci*. Přeložil Petr ŠESTÁK. Praha: Powerprint, 2015. ISBN 9788087994276.

GRAZIAN, Ron. *Robert Smithson and the American Landscape*. 1. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. ISBN 0521827558.

HÁJEK, Václav. *Upravujeme zahradu*. Praha: Grada, 1999. Profi & hobby. ISBN 8071696803.

HEPP, Jakub a Dan MERTA, ed. *PragueScape: současná krajinářská architektura ve veřejném prostoru Prahy = contemporary landscape architecture in Prague's public spaces*. Přeložil Dominik JŮN, přeložil Rani TOLIMAT. Praha: Galerie Jaroslava Fragnera & Architectura, [2018]. ISBN 978-80-88161-10-3.

HODGE, Susie. *Stručný příběh moderního umění: kapesní průvodce klíčovými směry, díly, tématy a technikami*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2078-9

HOGAN, Erin. Spiral Jetta: a road trip through the land art of the American West. University of Chicago Press, 2008.

HOROVÁ, Anděla, ed. Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Praha: Academia, 1995. ISBN 8020005218.

HUNT, Laurie. Andy Goldsworthy and the Earthworks Movement as Poststructuralist. 2013.

KAFKA, Ivan. Ivan Kafka 1975-2005: [realizace pro krajinu, prostor a město = Realisationen für Landschaft, Raum und Stadt. Praha: Art D - Grafický ateliér Černý, c2006. ISBN 8090289290.

KRATOCHVÍL, Petr, Dan MERTA, Michaela HEČKOVÁ a Pavla MELKOVÁ. Veřejný prostor CZ: krajina města = Public space CZ : urban landscape. Praha: Galerie Jaroslava Fragnera, 2017. ISBN 9788088161059.

KRATOCHVÍL, Petr. Městský veřejný prostor. Praha: Zlatý řez, 2015. ISBN 9788088033004
KUČA, Otakar, Natalie Mojžíšová, Ivo Tábor, Jan Kirschner, Ivan Staňa. Zahrada: živé umění : katalog výstavy. Průhonice: Botanický ústav AVČR, 2015. ISBN 9788086188478.

LOE, Hikmet Sidney. Robert Smithson's Spiral Jetty. Great Salt Lake: An Overview of Change (Salt Lake City, UT: Utah Geological Survey, 2002), 553-60

MAREŠOVÁ, Renata. Bečovská botanická zahrada jako prostor pro výuku žáků ZŠ a MŠ. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra biologie a environmentálních studií. Vedoucí práce Andreska, Jan."

MELKOVÁ, Pavla. Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014. ISBN 978-80-87931-09-7.

MIŠTERA, Josef, Ivan NEUMANN, Jiří BERÁNEK a Jan SOUKUP. Specific LandArt: Studio of Jiří Beránek : Pilsen - European Capital of Culture 2015 : Ladislav Sutnar Faculty of Design and Art University of West Bohemia. Přeložil Elizabeth WALSH-SPÁČILOVÁ, přeložil David FUCHS. Pilsen: University of West Bohemia in Pilsen, 2015. ISBN 9788026105626.

MORGANOVÁ, Pavlína. Czech action art: happenings, actions, events, land art, body art and performance art behind the iron curtain. Prague: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2317-7.

MORGANOVÁ, Pavlína. Procházka akční Prahou: akce, performance, happeningy 1949-1989. Praha: VVP AVU, 2014. ISBN 978-80-87108-54-3.

PINCOVÁ, Veronika. Anglické, zednářské a romantické parky - historie, symbolika, myšlenky. Praha: Lóže č. 9 Quatuor Coronati Orient Praha, Veliká Lóže České republiky, 2016. ISBN 9788090649101.

REUß BŘEZOVSKÁ, Markéta a Jan KRISTEK, ed. Boj o prostor: architektura jako společenská praxe. Zlín: Archa, 2013. a Architektura. ISBN 978-80-87545-14-0. Bottom of Form

ŠEVČÍK, Oldřich. Architektura - historie - umění: kulturně-civilizační vývoj v Evropě od antiky do počátku 19. století. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2032-6

POKORNÝ, Karel. Putování za krásami a záhadami jihozápadních Čech. Praha: ARSCI, 2008. ISBN 9788086078878.

RUBÍN, Josef. Národní parky a chráněné krajinné oblasti. Praha: Olympia, 2003. Navštivte--. ISBN 8070338083.

SEDLÁK, J. Metodika přístupu k zásadám řešení městského interiéru na území památkových rezervací a památkových zón, Praha, 2003

SCHMELZOVÁ, Radoslava, Dagmar ŠUBRTOVÁ a Radek MIKULÁŠ. Současná umělecká díla v krajině. Praha: Academia, 2014. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2275-2.

SMITHSON, Robert. Spiral jetty. American Library Color Slide Company, 1972.

ŠINDELÁŘ, Jiří. Osobní sdělení správce Bečovské botanické zahrady (Bečovská botanická zahrada, 364 64 Bečovská botanická zahrada) dne 21. února 2020

MELKOVÁ, Pavla. Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014. ISBN 978-80-87931-09-7

ŠONSKÝ, Drahošlav a Kateřina POSPÍŠILOVÁ. Zahradní detail: architektonické prvky v zahradě. Brno: CPress, 2015. ISBN 9788026409472.

ŠPAKOVÁ, Markéta; ŠERÁ, Božena. Drvenaste biljke glavnoga dijela Botaničkog vrta Bečov. Šumarski list, 2018, 142.7-8: 403-409.

WIESER, Stanislav. Západočeské lázně a Slavkovský les: 44 vybraných turistických tras. Praha: Freytag & Berndt, 2007. Turistický průvodce Rother. ISBN 9788073162368.

WILHELMOVÁ, Dana a Jiří DAMEC. České zahradní umění renesance a baroka v kontextu evropského vývoje (1550-1720): katalog výstavy. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2018. ISBN 9788075095664.

HÁJEK, Václav. Upravujeme zahradu. Praha: Grada, 1999. Profi & hobby. ISBN 8071696803

ZEMAN, Lubomír. Městečka na dlani. Praha: Foibos, 2017. Slavné stavby. ISBN 9788087073957.

ZIMMERMANN, Astrid, Mareike KNOCKE a Michael ROBINSON. Constructing landscape: materials, techniques, structural components. Third edition, revised and expanded edition. Basel: Birkhäuser, 2015. ISBN 3035604657.

7.1 Interní zdroje

CRA. 1. česká bioferrata v Bečově nad Teplou - unikátní skalní stezkou s průvodcem. In: regiony24.cz [online]. Regiony24, 2016, 2.6.2016. Dostupné z: https://www.regiony24.cz/53-226861-1--ceska-bioferrata-v-becove-nad-teplou---unikatni-skalni-stezkou-s-pruvodcem?fbclid=IwAR3wZqfxTQuA3W14nKDJOViuUXBiWcWTiZCnw2IXxzkeP1ga3-Bq1IR_Yt0

Halla, Pavel. Na skalní stezce v Bečově nad Teplou vás čeká zábava i poučení. In: regiony.rozhlas.cz [online]. Praha: Český Rozhlas, 2014, 3. března 2014. Dostupné z: <https://regiony.rozhlas.cz/na-skalni-stezce-v-becove-nad-teplou-vas-ceka-zabava-i-pouceni-7441418?fbclid=IwAR01YLYKO8JwLWCBImRr-ehWOi-Pe9uRmKFPJIwrU1-8BEnQrAy5iMAFSKI>

Pavel Halla. Zapomenutá botanická zahrada v Bečově nad Teplou vykvetla znovu do krásy. In: regiony.rozhlas.cz [online]. Praha: Český Rozhlas, 2017, 25. dubna 2017. Dostupné z: <https://regiony.rozhlas.cz/zapomenuta-botanicka-zahrada-v-becove-nad-teplou-vykvetla-znovu-do-krasy-7415761?fbclid=IwAR316p8zkBEXm1qFNBchNhEcwexZCeavfaNJccCEr2PjloY>

Libor Hruška. Bečovská botanická zahrada je unikát. Přesto na desetiletí vymizela z povědomí místních. In: Metro.cz [online]. Praha: Mafra, 2018, 27. prosince 2018 5:02. Dostupné z: https://www.metro.cz/becovska-botanicka-zahrada-je-unikat-presto-na-desetileti-vymizela-z-povedomi-mistnich-g56-/region.aspx?c=A181217_150239_metro-region_hyr

Pavel Klusák. Ivan Kafka: Nejsem pro snadnost. In: Vltava.rozhlas.cz [online]. Praha: Český rozhlas, 2018, 1. března 2018. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/ivan-kafka-nejsem-pro-snadnost-6932104?fbclid=IwAR0IhxU-qgcQ-GU008arez2_OyqfGE5MB7v13CYv3jxH_-0hlZ_UiIos-0w

Jakub Kopřiva. FOTO: Bečovskou botanickou zahradu hlídá několik obrovských soch. In: karlovarsky.denik.cz [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2011, 4.11.2011. Dostupné z: https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/foto-becovskou-botanickou-zahradu-hlida-nekolik.html?fbclid=IwAR2PpLv9p6JcPZHwzOFLMTjY9LLotnViEbTVEcRa19tH8BdTAaBS8tPRtGg

Klára Kubíčková. Ságlovi vytvořili na Národní třídě osvěžující manželskou oázu klidu. In: idnes.cz [online]. Praha: Mafra, 2010, 25. května 2010 5:28. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/vytvarne-umeni/saglovi-vytvorili-na-narodni-tride-osvezujici-manzelskou-oazu-klidu.A100524_173512_vytvarneum_tt?

Vladimír Meluzín. Adrenalin a přírodu. To všechno nabídne první bio ferrata v Česku. In: karlovarsky.denik.cz [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2013, 26.4.2013. Dostupné z: https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/adrenalin-a-prirodu-to-vsechno-nabidne-prvni-

bio-ferrata-v-cesku-20130426.html?fbclid=IwAR2fiSSpDBwj6j15fgzCwr6-bqocK0hNnAjPBg29CSZaWdSFudx71tCVYrY

Karel Oujezdský. Václav Gatarik / práce z počátku třetího tisíciletí v kameni, ze dřeva a na papíře. In: Vltava.rozhlas.cz [online]. Praha: Český rozhlas, 2007, 25. květen 2007 . Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/vaclav-gatarik-prace-z-pocatku-tretiho-tisicileti-v-kameni-ze-dreva-a-na-papire-5075886?fbclid=IwAR2rHndzeurae8ullmpNeXgdwt5D6QY34r3ggVX-Gc5X2mkH4CKpAynPumU>

Martin Prachař, Šárka Petráková, Marcel Šulek. Muž proti státu Skrytá historie hledání a objevení relikviáře svatého Maura. In: Lidovky.cz [online]. Praha: Mafra, 2016, 7. listopadu 2016 . Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/maur?#pribeh>

Zdeněk Soukup. Botanickou zahradu v Bečově poničila větrná smršť. In: iDnes.cz [online]. Praha: Mafra, 2011, 5. prosince 2011 10:49. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becovem-se-prehnala-vichrice-ponicila-botanicke-zahranou.A111205_101234_vary-zpravy_sou?

ŠINDELÁŘ, Jiří. Beaufortské alpinum a botanická zahrada v Bečově nad Teplou. Arnika, přírodou a historií Karlovarského kraje, [online]. Planá u Mariánských Lázní: ZO ČSOP Kladská a AOPK ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Slavkovský les za finančního příspěví Karlovarského kraje, 2007, , 13-18 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: <http://www.casopis-arnika.cz/archiv.html>

ŠINDELÁŘ, Jiří. Bečovská botanická zahrada (1918-2018) - 100 let. Arnika, přírodou a historií Karlovarského kraje [online]. 2018, 37(2), 9-12 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: http://www.casopis-arnika.cz/cisla/arnika_18_2/index.html

ŠINDELÁŘ, Jiří. Bečovská botanická zahrada (1918-2018) - 100 let. Arnika, přírodou a historií Karlovarského kraje [online]. 2018, 37(2), 9-12 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: http://www.casopis-arnika.cz/cisla/arnika_18_2/index.html

ŠINDELÁŘ, Jiří a Naděžda NADĚŽDA SOCHOROVÁ. Bečovská botanická zahrada. Botany.cz, Botanické zahrady jak je neznáte [online]. 2014 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: <https://botany.cz/cs/botanicke-zahrady-jak-je-neznate/>

Václav Šlauf. OBRAZEM: Park u kláštera v Teplé zdobí nová křížová cesta. In: iDnes.cz [online]. Praha: Mafra, 2017, 28. května 2017 14:30 . Dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/karlovarsky-kraj-tepla-klaster-krizova-cesta-sochy.A170525_2328196_vary-zpravy_prz?

Josef Šorfa. Znovuzrození botanické zahrady v Bečově symbolizují obří sochy. In: iDnes.cz [online]. Praha: Mafra, 2011, 6. listopadu 2011 8:20 . Dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/znovuzrozeni-botanicke-zahrady-v-becove-symbolizuji-obri-sochy.A111104_122610_vary-zpravy_sou?

VSL.Význam Bečovské botanické zahrady roste, přijali ji do společné unie. In: iDnes.cz [online]. Praha: Mafra, 2014, 7. února 2014 17:14. Dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/becovska-botanicka-zahrada-se-stala-clenem-unie-botanickych-zahrad-cr.A140207_132831_vary-zpravy_slv?

Vsl. Význam Bečovské botanické zahrady roste, přijali ji do společné unie. In: iDnes.cz [online]. Praha: Mafra, 2014, 7. února 2014 17:14. Dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/becovska-botanicka-zahrada-se-stala-clenem-unie-botanickych-zahrad-cr.A140207_132831_vary-zpravy_slv?

Vladimír Zedník. Nejlépe se proměnila botanická zahrada v Bečově, rozhodla porota. In: iDnes.cz [online]. Praha: Mafra, 2014, 24. května 2014 9:57. Dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/oceneni-botanicka-zahrada-becov.A140520_2066192_vary-zpravy_ba?

7.2 Obrázky

Obr. 1 - Krajinná památková zóna Bečovsko (dostupné z: <https://en.mapy.cz/zakladni?x=12.8409147&y=50.0789602&z=13&source=area&id=139350&gallery=1>)

Obr. 2 – Hrad v Bečově nad Teplou a přilehlé objekty (dostupné z: <http://previous.npu.cz/becov-obnova-hradu/>)

Obr.3 – Státní hrad a zámek Bečov (zdroj: <http://www.zamky-hrady.cz/1/becov.htm>)

Obr. 4 – Zámecké zahrady a park (dostupné z: <https://botany.cz/cs/becov-nad-teplou/>)

Obr. 5 – Zámecké zahrady a park (dostupné z: <https://botany.cz/cs/becov-nad-teplou/>)

Obr. 6 – Relikviář sv. Maura (dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/relikviar-svateho-maura-hrad-zamek-becov-pamatka-hapticka-kopie-belgie-florennes.A190114_450693_vary-zpravy_ba)

Obr. 7 – Detilní pohled na Relikviář sv. Maura (dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1004521-relikviar-sv-maura-prevezla-urna-na-prazsky-hrad>)

Obr. 8 – Bečovská botanická zahrada (dostupné z: <https://www.becovskabotanicka.cz/>)

Obr. 9 – Pohled areál Bečovské botanické zahrady s Korunním rybníkem (dotupné z: <https://www.becovskabotanicka.cz/>)<https://www.becovskabotanicka.cz/>

Obr. 10 Pohled na Korunní rybník (dostupné z: pořizené autorem)

Obr. 11 ferrata (dostupné z: pořízené autorem)

Obr. 12 ferata (dostupné z: pořízené autorem)

Obr. 13 Spirálové molo

(dostupné z: GILBERT-ROLFE, Jeremy; JOHNSTON, John. Gravity's Rainbow and the Spiral Jetty. *October*, 1976, 65-85.)

Obr. 14 Spirálové molo

(dostupné z: <https://uk.phaidon.com/agenda/art/articles/2013/november/18/explaining-smithsons-spiral-jetty/>)

Obr. 15 Sycamore leaves
stitched together with stalks
hung from a tree
Glasgow, Lanarkshire
1 November 1986
(dostupné z: https://www.goldsworthy.cc.gla.ac.uk/image/?tid=1986_101)

Obr. 16 Andy Goldsworthy (dostupné z: <http://famoussculptorsorg.com/andy-goldsworthy/>)

Obr. 17 David Nash (dostupné z: <https://www.townereastbourne.org.uk/david-nash-200-seasons-at-towner-this-autumn/>)

Obr. 18 Na pravé straně Dílo Ash Dome (dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p06bf526/p06bf0d2>)

Obr. 19 Vymezení, 1981, (dostupné z <https://vvp.avu.cz/archivy/archiv-umelcu/93/>)

Obr. 20 Ivan Kafka, Bílá koule na Bílé hoře, 1984 (dostupné z <https://vvp.avu.cz/archivy/archiv-umelcu/93/>)

Obr. 21 Dílo Seno Sláma, 1969 (dostupné z <https://www.artlist.cz/zorka-saglova-499/>)

Obr. 22 Hození míčů do Průhonického rybníka (dostupné z <https://www.artlist.cz/zorka-saglova-499/>)

Obr. 23, 24, 25 mobiliáře botanické zahrady v Táboře (dostupné z: pořízené autorem)

Obr. 26, 27, 28 odpadkové koše a jejich umístění v botanické zahradě v Táboře
(dostupné z: pořízené autorem)

Obr. 29 malá fontána umístěna v botanické zahradě v Táboře
(dostupné z: pořízené autorem)

Obr. 30 jezírko, jako přírodní prvek v botanické zahradě v Táboře
(dostupné z: pořízené autorem)

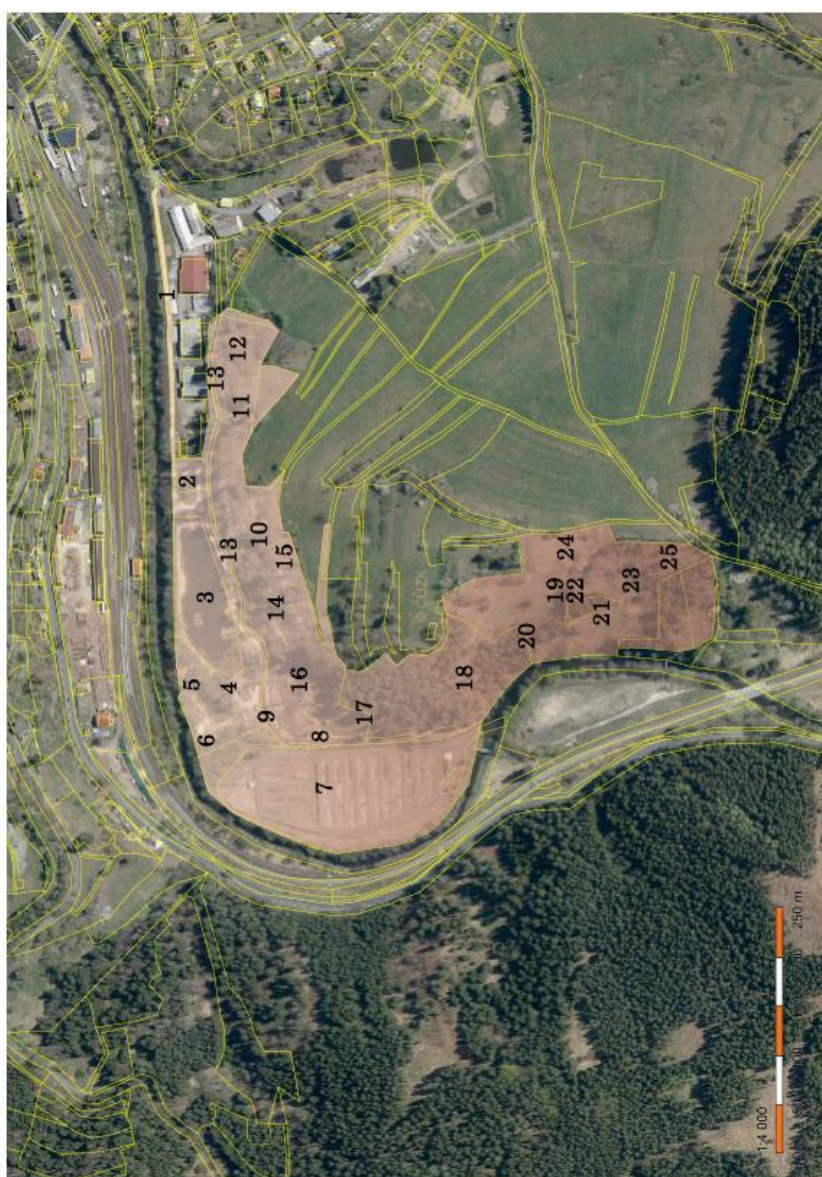
Obr. 31, 32, 33 různé typy informačních tabulí v botanické zahradě v Táboře (dostupné z: pořízené autorem)

Obr. 34 prolézačka na dětském hřišti v Botanické zahradě v Bečově nad Teplou (dostupné z: pořízené autorem)

Obr. 35 Teepee z vrbového proutí (dostupné z: pořízené autorem)

8 Samostatné přílohy

MAPA S LEGENDOU BOTANICKÉ ZAHRADY





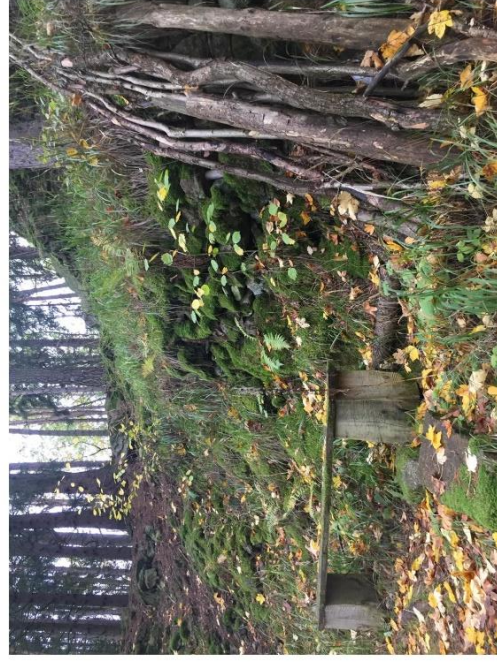
materiál: dřevo
informace: místní výroba, vzhledově v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo
informace: místní výroba, vzhledově v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo
informace: atypický vzhled, místní výroba vzhledově v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo
informace: místní výroba, známky působení přírodních vlivů
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: beton
informace: vypůjčení z Pražské botanické zahrady, historický typ, známky působení přírodních vlivů
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo, pozinkovaná ocel
informace: skládací lavice katalogového typu (pivní set), v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo
informace: místní výroba, herní prvek, v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo (vrbové proutě)
informace: místní výroba, herní prvek, v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo, kameny, písek
informace: výroba místní, herní prvek, vzhledem k nepřízní počasí neudržovaný
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: kov
informace: vzhledově v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo, kov
informace: místní výroba, vzhledově v dobrém stavu, mírně známky působení přírodních vlivů, korozě
foto: Lucie Juračková 2019



materiál: dřevo, kov
informace: katalogového typu, známky koroze
foto: Lucie Juračková 2020



materiál: dřevo, plast
informace: místní výroba, nové
foto: Lucie Juračková 2020



materiál: dřevo
informace: v dobrém stavu
foto: Lucie Juračková 2019



MATERIÁL: dřevo (dub), uchycení na padku v betonu
INFORMACE: v horní části konstrukce rozrostlé lišejníky,
prasklina v nosném trámu, oloupaná barva v horní
části.

FOTO: Lucie Juračková 2020





MATERIÁL: dřevo (dub),
INFORMACE: oloupaná barva převážně ve spodní části ,
strana otočena směrem od kiosku ve vzhledově
dobrém stavu
FOTO: Lucie Juračková 2020



MATERIÁL: dřevo (dub)
INFORMACE: oloupaná barva v koruně, zbytek konstrukce v dobrém stavu
FOTO: Lucie Juračková 2020





MATERIÁL: dřevo (dub), uchycení v betonu
INFORMACE: ve velmi dobrém stavu,
FOTO: Lucie Juračková 2020

